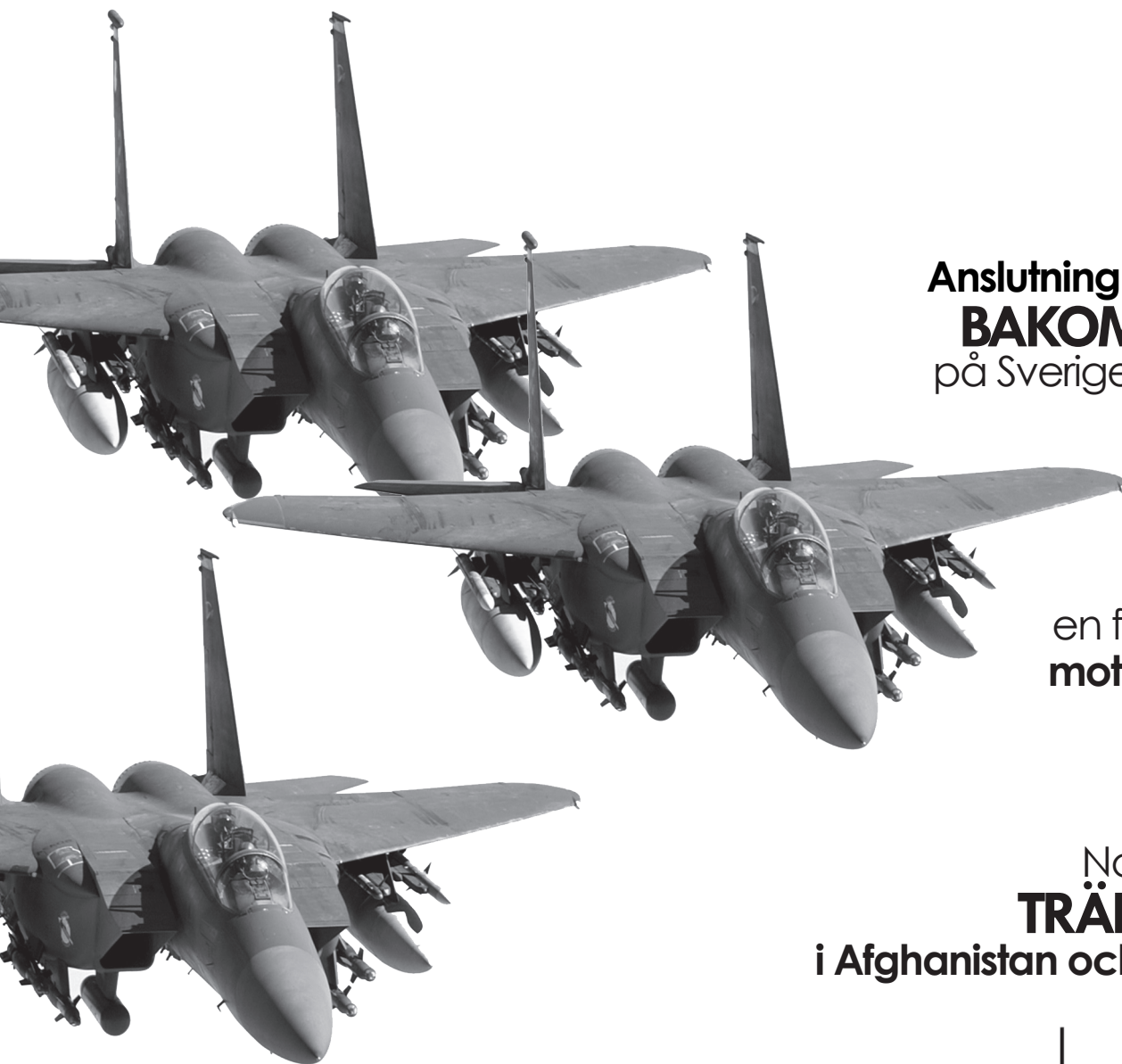

PRIS 40 KR

vi människor

SEDAN 1947 NUMMER 3-4/2009

Anslutning till Nato sker
BAKOM RYGGEN
på Sveriges befolkning

TJECKIEN
en framgångsrik
motståndskamp

Natos soldater
TRÄNAR KRIG
i Afghanistan och Norrbotten

NATO
– från försvarsorganisation
till nykolonial militärallians

HEJ!

Vi Mänikor bjuder på ett temanummer om Nato. En kritisk presentation och granskning av försvarsalliansen som utvecklats till en kolonial offensiv krigsmakt och som utan stöd från FN intervenerar i utvalda länder. Vi tittar på Sverige, som lämnat neutralitetspolitik bakom sig och genom Natos samarbetsorgan Partnerskap För Fred närmast sig Nato i så hög grad att det knappast skulle märkas om Sverige blev formell medlem. De flesta svenska internationella insatser sker numera under Natobefäl, Sverige har en Natodelegation med en ambassadör i spetsen som är placerad i Natos högkvarter i Bryssel och Natoövningar sker på svensk mark – nu senast i Norrbotten. Vad tycker politikerna, egentligen?

Vi riktar blicken mot Natokrigen i Afghanistan och Kosovo och mot Rysslands förändrade attityd till upprustning till följd av hotfullt agerande från Natos sida. Trots det ryska folkets svåra minnen av andra världskriget har landet nu antagit en hårdare försvarspolitisk ton. Om Rysslands krigsförberedelser ska motsvara Natos, som de beskrivs i Agneta Norbergs artikel om Natos globala utsträckning, behöver de vara mycket omfattande. Två starka skäl att vara skeptisk till Nato och deras ordande om demokrati och fred är dels att många viktiga beslut inom organisationen tas utan att de varken tillfrågar eller upplyser allmänheten, dels att de anser sig ha rätt att använda kärnvapen – och att de har intensjonen att göra det innan motståndaren hinner före, som Ianthe Holmberg skriver i sin artikel om de motsägelsefulla attityderna till icke-spridningsavtalet, NPT.

Men det finns många som engagerar sig mot denna offensiva krigspolitik och militarisering. I Sverige finns ett antal olika fredsorganisationer som arbetar för att informera om och motverka militariseringen av Sverige, Europa och världen. Ett av dem är det antimilitaristiska nätverket Ofog som i somras for till Vidsel i Norrbotten och gick in på det militära testområdet där Nato utprovade vapen och farkoster för avancerade bombattacker. Och motståndsrörelsen Inga Baser i Tjeckien tvingade med framgång Nato att ge upp sina planer på att placera ut ett missilförsvar i landet. Om det och mycket annat finns att läsa i detta nummer.

Välkommen!

/ELSA LETH

MEDVERKANDE I DETTA NUMMER:

Aase Bang, Caspar Behrendt, Miahabo Berkelder, Al Burke, Lina Ekdahl, Anna Sanna Göransson, Ianthe Holmberg, Larissa Jiman, Angélica Karlsson, Ulla Klötzer, Catherine Laska, Karin Lentz, Elsa Leth, Mia Liinason, Ingela Mårtensson, Gun-Britt Mäkitalo, Agneta Norberg, Ivona Novomestska, Britt-Marie Olander, Lennart Palm.

vi människor

NUMMER 3/4
2009

www.vimanskor.se

ANSVARIG UTGIVARE
Evy Hagman

REDAKTÖR
Elsa Leth

LAYOUT
Elsa Leth

ADRESS
Vi Mänikor
Linnégatan 21 B
413 04 Göteborg

TEL
031-14 40 28

E-POST
vimanskor@gmail.com

PLUSGIRO
9024-1

TRYCKERI
HC.T/Ale Tryckteam AB

Tidningen ges ut av
Svenska Kvinnors
Vänsterförbund

innehåll

4. KRÖNIKA Om att stoppa en Natoövning.
Miahabo Berkelder

4. KALENDARIUM Nato, kärnvapennedrustning och FN:s klimatkonferens i Köpenhamn. Med mera.

6. NATO En kort presentation.

7. FRÅN FÖRSVAR TILL ANFALL En introduktion av "det nya Nato", en krigisk militärallians med syfte att bevara västs världsomspännande dominans.
Lennart Palm

10. SVERIGE SMYGANSLUTS TILL NATO "Bara en stor insats av en enad och beslutsam motståndsrörelse kan hejda sista steget in i militäralliansen."
Al Burke

13. SVERIGE I NATO En beskrivning av hur attityderna kring svensk neutralitet förändrats sedan 60-talet.
Ingela Mårtensson

14. DE FOLKVALDA Vad tycker politikerna om medlemskap i Nato och Partnerskap För Fred?

16. MILITARISERING AV EUROPA Ett sammandrag av Rick Rozoffs artikel End of Scandinavian Neutrality.
Ianthe Holmberg

20. NATO OCH EU – SAMMA SAK? Efter att under många år agerat mot kärnvapen och mot militära lösningar på konflikter har Sverige nu ändrat kurs.
Ingela Mårtensson

22. NATOS GLOBALA UTSTRÄCKNING Militärt hot från Ryssland har länge använts som förevändning för USA:s offensiva försvarspolitik, som sträcker sig långt utöver landets gränser.
Agneta Norberg

29. NATOKRYSS Belärande Natopyssel.
Catherine Laska

30. AFGHANISTAN – ETT TRÄNINGSFÄLT Svenska soldater under Natobefäl har träningsläger i Afghanistan.
Agneta Norberg

32. MINNEN AV ETT KRIG Kira Mitrofanova-Back växte upp i Leningrad och genomlevde belägring av staden, matransoneringar evakuering och bombningar.
Agneta Norberg

35. KRIGETS BORTGLÖMDA SÄR Historikern Lennart Palms uppräknig av Sovjets förluster under andra världskriget.

36. NATOKRIGET I KOSOVO Om hur Nato bröt ner FN, bombade civila mål, provocerade Ryssland och möjliggjorde fördrivningen av en miljon människor, med hänvisning till ett folkmord som inte fanns.
Caspar Behrendt

45. KONFLIKTEN ÄR LÖST
Lina Ekdahl

46. EN FARLIG MOTSÄGELSE De allra flesta av Natos medlemsstater definieras som icke-kärnvapenstater inom icke-spridningsavtalet NPT. Samtidigt tillhör de en allians som har kärnvapen som hörnsten i sin militära doktrin.
Ianthe Holmberg

48. 2010 – EN CHANS FÖR FREDEN? Ett uppmärksammande av översynskonferensen för icke-spridningsavtalet, NPT, samt det nära industriella sambandet mellan kärnkraft och kärnvapen.
Ulla Klötzer

52. TJECKIENS FRAMGÅNGSRIKA KAMP Det tjeckiska folkets kamp mot USA:n upprättande av militära baser i landet tvingade USA att dra tillbaka sina planer.
Ivona Novomestska

54. KRIGSLEKAR I NORRBOTTEN Om arbetet mot att stora markområden i Norrbotten upplåts för bland annat Natos militära övningar.
Gun-Britt Mäkitalo

56. RECENSIONER
Aase Bang, Ianthe Holmberg, Karin Lentz

58. SKV-SIDOR

LÄS VI MÄNSKOR PÅ NÄTET

www.vimanskor.se

fem timmars fred i Norrbotten

Det är sommarnatt i Norrbotten. Vi är fyra förväntansfulla människor på väg i en bil från Luleå till Vidsel. Där ska vi ta oss in på ett militärt skyddsområde för att med vår närvaro stoppa NATO:s krigsflygövning Loyal Arrow, eller Royal Error som vi har valt att kalla tillställningen.

När vi närmar oss Älvsbyn upptäcker vi en vit Volvo som länge kört bakom oss. ”Är vi förföljda?!”, blir vår första reaktion. Det finns ingen tid att diskutera saken, vår förare Kristina gör en rekordsnabb undanmanöver och istället för att åka längs landsvägen åker vi på små grusvägar i skogen. Ett par veckor senare när vi läser förhørsprotokollet visar det sig att vi hade rätt den där natten; polisen har uppgett att vi var skuggade men att vår förföljare tappade bort oss i Älvsbyn. Vi jublar över vår listighet.

KLOCKAN ÄR närmare tre på natten då vi anländer till militärområdet; ett 4x7 mil stort naturskyddsområde, bestående av

skog och sumpmark som världens största krigsorganisation Nato fått låna av Sverige för att öva på att bomba och kriga. Vårt mål är att ta oss in på territoriet som inte är inhägnat utan endast omgett av skyltar som upplyser oss om att detta är ett militärt skyddsområde som ej får beträddas. Väl inne tänker vi meddela Nato att vi befinner oss inne på övningsområdet; ni kan inte längre öva på att bomba här då det innebär risk för våra liv eftersom ni inte vet vart vi befinner oss. Sagt och gjort. Vi går in på området, och börjar gå genom skogen. Vi är trötta och det dröjer inte länge förrän vi bestämmer oss för att sätta upp tältet och sova ett par timmar. Innan vi somnar meddelar vi vår stöd-

grupp i Luleå: ”Vi befinner oss inne på området, upplys Nato om det.” Vår tanke är att vi ska stanna här inne i flera dygn, för att Natos övning ska fortsätta stoppas. Vi lägger oss alla fyra och somnar snabbt.

MEN DET BLIR ingen långvarig sömn. Klockan åtta vaknar vi av en Securitas-röst som skriker utanför:
- Ut ur tältet!
Vi bestämmer oss snabbt för att gå ut ur tältet och packa ihop. Securitas-vakten blir lite ställd och nervös i situationen och försöker småprata.
- Jaa, ni hade ju i alla fall tur med vädret, säger han och tittar på solen som redan

skiner varmt.
- Är ni int rädd för björn? En kollega blev dödad av en björn här i fjol.
Jag kontrar:
- Det finns farligare makter här ute.
När vi packat ihop våra saker följer vi vakten ut till grusvägen som går rakt igenom området. Där väntar tre polisbilar, ett tiotal poliser och några förlägna lumparkillar. Vi blir upplysta om att vi är gripna då vi brutit mot lagen om skydd av samhällsviktig anläggning.

VI PLACERAS vid skogskanten i väntan på förstärkning och vi äter frukost och gläds över att vi distraherat Natos krigsövning ostört i fem timmar. Sedan får vi

åka polisbil till Luleås polisstation där vi får sova, äta och bli förhörda innan vi släpps.
- Ska du tillbaks till skogen nu? frågar polismannen som ger mig mina saker tillbaka.
- Ja, det ska jag, jag gillar att campa, svarar jag.
- Jaa, säger polismannen, jag sku då int vilja byta med dig.
- Nää, jag skulle inte vilja byta med dig heller, svarar jag och lämnar polisstationen fylld av energi och pepp att fortsätta att störa Natos krig- och dödövning över våra skogar.

MIAHABO BERKELDER, OFOG

kalendarium

17 oktober Stoppa Nato!

Nato har utvidgats till att idag omfatta praktiskt taget alla Europeiska länder och skapar i snabb takt allianser över hela världen. Det är hög tid att diskutera Sveriges roll i Nato. Därför anordnas nu en konferens i ämnet. Det som kommer att belysas under dagen är Natos globala utbredning, rymden i dagens och framtidens krig, EU/ Nato, Lissabonfördraget, missilförsvaret och motståndet i Tjeckien, Nato i Sverige och motstånd mot Nato. Det bjuds även på musik.
Program kl. 9.30 – 16.00
ABF- huset, Sveavägen
Stockholm
www.abfstockholm.se/kalendarium

15-16 oktober Pax baltica 2009

Under två dagar diskuteras aktuell säkerhetspolitik i Östersjön, Den krisande ekonomin i Baltikum och Rysslands väg framåt.
Kungsholms fort
Karlskrona
www.paxbaltica.blogspot.com

21 oktober Politiskt ledarskap & krishantering

Vad har politikerna för ansvar när stora kriser så som naturkatastrofer, bombattentat med mera inträffar? Vilka är de stora utmaningarna och möjligheterna som olika nationers ledare ställs inför? Under en kvällsföreläsning belyser Pär Daléus ämnet.
Försvarshögskolan
Stockholm
www.fhs.se

6-8 november Kärnavapennedrustning

En internationell konferensen som syftar till att samla deltagare från hela världen i förberedelser inför nästa års översynskonferens av icke- spridningsavtalet (NPT).
ABF- huset, Sveavägen
Stockholm
www.nucleardisarmament.se

14-15 november Radioaktiva krig i dag

Nordiskt seminarium om uranvapen i Irak, Afghanistan och på Balkan. Det kommer bland annat att vara föreläsningar om uranvapen och deras egenskaper, användning och effekter, det framgångsrika arbetet för den belgiska lagstiftningen mot uranvapen och massmedias ansvar.
ABF- huset, Sveavägen
Stockholm
www.abfstockholm.se/kalendarium

16-17 november Mänskliga rättighets-dagarna

Ideellt engagerade, politiker, forskare med flera samlas i dagarna två för att öka kunskapen och föra upp frågan om mänskliga rättigheter på den politiska agendan. Under dagarna kommer bland annat Sheila Watt-Cloutier prata om att miljö, klimat, ekonomi, utrikespolitik, mänskliga rättigheter och ledarskap hänger ihop. Hassan Hanafi föreläser om islams förhållande till mänskliga rättigheter. Rätten till vatten kommer att diskuteras, det kommer hållas workshop om rättigheter i praktiken och mycket mera.
Stockholmsmässan
Stockholm
www.mrdagarna.nu

17 november Säkerhetspolitik i förändring

En föreläsning där relationerna mellan EU och Ryssland, och USA och Iran tas upp.
Stockholms universitet
Stockholm
www.su.se

7-18 december FN:s 15:e klimatkonferens

Under det största klimattoppmötet någonsin kommer det avtal som ska ersätta Kyotoavtalet förhandlas fram. Dagarna står också som ett symboliskt startskott för klimatrörelsen att bli en samlad rörelse och inte en enfrågerörelse.
Köpenhamn
www.klimax2009.org

Nato

(Nordatlantiska fördragsorganisationen)

North Atlantic Treaty Organization

Medlemmar

1949: USA, Storbritannien, Kanada, Frankrike, Danmark, Island, Italien, Norge, Portugal, Belgien, Nederländerna och Luxemburg.
1952: Grekland och Turkiet.
1955: Västtyskland.
1982: Spanien.
1990: Tyskland.
1999: Tjeckien, Ungern och Polen.
2004: Bulgarien, Estland, Lettland. Litauen, Rumänien, Slovakien och Slovenien.
2009: Albanien och Kroatien.

Partnerskap för fred

(PFF) är ett Nato-projekt som syftar till att skapa förtroende mellan Nato och andra stater i Europa och före detta Sovjetunionen. Det skapades 1994, det vill säga strax efter att östblocket upplöstes. Medlemmar: Armenien, Azerbajdzjan, Bosnien och Hercegovina, Finland, Georgien, Irland, Kazakstan, Kirgizistan, Makedonien, Malta, Moldavien, Montenegro, Ryssland, Schweiz, Serbien, Sverige, Tadjikistan, Turkmenistan, Ukraina, Uzbekistan, Vitryssland och Österrike.

Länder i Medelhavsdialogen

(MD) är ett Natosamarbete som inleddes 1995. Medlemmar: Algeriet, Egypten, Israel, Jordanien, Mauretanien, Marocko och Tunisien.

Istanbuls samarbetsinitiativ

(ICI) är ett initiativ av Nato som startades 1994 och innebär så kallat praktiskt säkerhetssamarbete med länder i Mellanösternregionen: Bahrein, Kuwait, Oman, Qatar, Saudi Arabien och Förenade Arabemiraten.

Kontaktländerna

(CC) är ett stort antal länder som Nato för kontinuerlig dialog med.

Källa: Nato och www.globalresearch.ca

– från försvarsorganisation till nykolonial militärallians

Historieprofessorn Lennart Palm skriver om ”det nya Nato”, en krigisk militärallians med syfte att bevara västs dominans över klotet och dess rikedomar. Med de nya gränslösa ambitionerna ökar i själva verket risken för krig.

text LENNART PALM

Nato är en allians som bildades 1949 av tolv västländer med USA i spetsen. Fram till 1999 var organisationen enligt artikel 5 i sina stadgar en försvarsorganisation. Syftet var att bemöta ett påstått allvarligt invasionshot mot Västeuropa från Sovjetunionen. Natos medlemmar skulle solidariskt komma till varandras hjälp om någon medlem angreps.

UNDER SINA första år var Nato mest en rent politisk organisation. Men Koreakriget och det allt mer skärpta Kalla kriget mellan Väst och Sovjet gjorde att Natos militära sida blev allt viktigare. 1954 begärde Sovjet att få bli medlem men fick nej. 1955 fick däremot Västtyskland komma med. Sovjet skapade då, sju år efter Nato, en egen motvikt med sina allierade i Östeuropa, Warszawapakten.

Nato breder ut sig

Efter Berlinmurens fall 1989 hoppades många att bägge de stora militärblocken skulle upplösas. Så blev det med Warszawapakten. Men Nato började istället expandera och ta in tidigare öststater, till och med före detta Sovjetrepubliker, så att man i år blivit 28 medlemmar. Till stor

oro för Ryssland planerar man nu också att inkorporera de potentiella krishärdarna Georgien och Ukraina. För att värva nya länder använder Nato frontorganisationen Partnerskap för fred (PFF). Här ingår numera också Sverige. För svensk del går Nato-anpassningen nu i rasande fart – militärens utrustning standardiseras, flygets kommandospråk har blivit engelska, luftövervakningssystem integreras, Sverige köper för miljarder in sig i jätteflygplan som Nato kontrollerar, stora Natoövningar genomförs i landet, och så vidare – praktiskt taget utan att informera svenska folkets.

Från försvar till anfall

Under Jugoslavienkonflikterna på 1990-talet förvandlades Nato entydigt från kollektiv försvarsorganisation till militärallians inriktad på rena angreppskrig. Utan godkännande från FN:s säkerhetsråd och tvärt emot både folkrätten och sina egna stadgar angrep Nato 1999 vad som då återstod av Jugoslavien. Motivet sades vara att förhindra ett folkmord i Kosovo, ett folkmord som sedan visat sig vara ett påhitt. Under kriget antog alliansen ett ”Strategiskt koncept”. Dramatiskt nytt i

detta var begreppet ”icke-artikel 5 operationer” som tillåter militär intervention var som helst i världen. Konceptet accepterades av Natos regeringar, i huvudsak bakom ryggen på både parlamenten och allmänheten.

Nato som världspolis

1999 års ”Strategiska koncept” innefattade alltså ”nya aktiviteter för krishantering” även utanför USA och Europa. De kriser organisationen förutsåg handlade om ”etniska konflikter, brott mot de mänskliga rättigheterna, politisk instabilitet, ekonomiska problem, terrorism och spridningen av kemiska vapen”. Programmet förordade ett ”nära samarbete mellan Nato” och, ”när så är lämpligt, med EU”. Med denna nya politik ställde sig Nato över folkrätten i FN:s gestalt. Alliansen ansåg sig hädanefter ha rätt att på eget bevåg tolka vilka konflikter som kräver militära ingripanden och om man så önskar slå till.

Nato ökar krigsrisken

Det säger sig självt att Natos raserande av den internationella rättsordningen från tiden strax efter andra världskriget i sig

Vad många inte vet är att hela Nato kan dras in i ett krig genom en enda medlemsstats agerande.

”

ökar krigsriskerna. Ingen stat kan längre förlita sig på det moraliska skydd folkrätten, trots alla brister, givit. Nu råder djungelns lag och den starkares, det vill säga Natos, rätt.

VAD MÅNGA inte vet är att hela Nato kan dras in i ett krig genom en enda medlemsstats agerande. Till saken hör att Nato får in allt fler instabila länder som medlemmar. Risken uppstår på grund av förpliktelsen om gemensamt ”försvar” och det faktum att anfall ofta utmålats av angriparen som självförsvar, så som USA har gjort för att rättfärdiga sina angrepp på Irak och Afghanistan. Särskilt USA och Storbritannien har gång på gång genomfört folkrättsstridiga anfallskrig. På senare år har dessutom utvecklats ett allt närmare samarbete mellan Nato och Israel.

NATO ÄR världshistoriens starkaste militärmakt och dess medlemmar står för över 70 procent av världens samlade militärutgifter. I Natos försvarsplanläggning ingår kärnvapen. Starka krafter inom Nato arbetar nu för att organisationen skall kunna göra så kallade förebyggande kärnvapenanfall för att hindra

påstådd ”spridning av kärnvapen eller andra massförstörelsevapen”.

TILL OSÄKERHETEN med Nato hör också den dunkla beslutsgången inom organisationen där generalsekreteraren tolkar vad medlemmarna tycker i ”konsultationer” och sedan fattar besluten. Alla vet att USA sannolikt har det avgörande inflytandet på dessa.

Program för världsherravälde

Ett nytt ”koncept” diskuteras nu för att antas på ett toppmöte i Nato 2010. Diskusssionen leds av Natos nye generalsekreterare Anders Fogh Rasmussen och USA:s tidigare utrikesminister Madeleine Albright, båda väl dokumenterade krigsförbrytare (Fogh Rasmussen genom det brottsliga anfalllet på Irak 2003, Albright för 1990-talets folk-mordsartade blockad mot Irak, bägge genom anfalllet på Jugoslavien 1999, sammantaget krigsbrott som av allt att döma krävt över en miljon döda). De är satta att uppfylla medlemsländernas ”önskan att leva i fred med alla människor och alla regeringar”!1)

NATOS NYA ”diskussion” syftar i själva verket till att stärka organisationens militära makt i främmande länder. Den tidigare generalsekreteraren betonade att den nya strategin slutgiltigt måste avliva ”idén om en skillnad mellan säkerhet hemma och säkerhet utomlands”. Nu tecknas bilden av en värld full av faror där Nato behövs. Albright räknar upp ”smittsamma ideologier, sönderfallande stater, farlig teknik, miljöförstöring, elektroniskt sabotage, biologiska och kemiska attentat, organiserad brottslighet och sjöröveri” som hot Nato måste ge sig i kast med. USA bidrar med följande hotbild: ”mörka krafter ... organiserad brottslighet, korrumperade regimer och radikala ideologier, särskilt jihadisternas vision att befria den muslimska världen ... och återupprätta kalifatet.” Här avtecknar sig ”civilisationernas krig” vid horisonten. Norges militärledning avslöjar omedvetet vad som i själva verket ligger bakom mycket av frasmakeriet kring det nya programmet: ”västvärldens relativa makt-position kan gradvis försvagas – demografiskt, ekonomiskt och resursmässigt. Konsekvenserna kan bli stora på grund av ”faktiska och potentiella konflikter som

Artikel 5

Parterna är överens om att en väpnad attack mot en eller flera av dem, i Europa eller Nordamerika ska anses som en attack mot dem alla. Som en konsekvens av detta är de överens om att ifall en sådan attack förekommer, ska var och en av dem utöva sin rätt till individuellt eller kollektivt försvar som erkänns i enlighet med Artikel 51 i FN-stadgan, hjälpa den part eller de parter som angripits genom att individuellt eller i samarbete med de andra parterna, vidta sådana åtgärder som de anser nödvändiga, inklusive användandet av väpnad makt, för att återbörda och vidmakthålla säkerheten i det nordatlantiska området.

Varje sådan attack och alla medel som vidtas som ett resultat av den ska omgående rapporteras till säkerhetsrådet. Sådana åtgärder ska avslutas då säkerhetsrådet har vidtagit nödvändiga åtgärder för att återbörda och vidmakthålla internationell fred och säkerhet.

NATO

sträcker sig från norra Afrika, Mellanöstern och Kaukasus i väster, Irak och Iran till Afghanistan och Pakistan i öster.” En före detta brittisk utrikesminister tillfogar ”energi (det vill säga oljan) ... vatten och naturresurser”.

NATO VILL LÖSA problemen genom militär makt, trots att nästan alla de nämnda hoten bäst bekämpas genom civila insatser. Nato vill dock kombinera de militära aktionerna med fredsskapande åtgärder. Men som Läkare utan gränser har påpekat är det inte lätt för människor i det krigshärjade landet att se skillnaden mellan de internationella aktörer som räddar liv och de som dödar dem. Programmen innehåller knappast ett ord om tänkbara fredliga lösningar som: insatser för ökad internationell förståelse, ömsesidigt samarbete, jämlikhet, gemensam hantering av de globala utmaningarna och rimlig fördelning av jordens resurser och så vidare.

ANHÄNGARNA AV ”det nya Nato” säger ofta att organisationen skall följa ”FN:s principer”. Men dessa ”principer” kan avslipade politiker och tjänstvilliga media tolkas efter behag – det har vi sett i både

Jugoslavien, Irak och Afghanistan. Tyvärr har FN på senare år förfallit och i flera fall kunnat utnyttjas av USA och Nato. Under nickedockan Ban Ki-Moons ledning riskerar organisationen att gå samma öde till mötes som sin föregångare Nationernas Förbund.

Afghanistan kan bli avgörande

2001 angrep USA Afghanistan och åberopade FN-stadgans självförsvarsrätt. Snart drogs Nato med i kriget som nu varat i nio år, trots att FN-stadgans artikel 51 bara tillåter begränsade, kortvariga militära försvarsåtgärder från den attackerade. USA, Nato (och deras handgångne män bland ledande svenska politiker) har efterhand kommit med allt mer krystade motiv för kriget – ”demokrati”, ”kvinnans frigörelse” och så vidare. Under stark press från USA har FN sedermera godkänt en så kallad fredsinsats av USA och Nato, en insats som för var dag kräver allt fler afghanska liv. FN:s godkännande har på goda grunder ifrågasatts på många håll.2)

I AFGHANISTAN har USA och Nato (där Sveriges servila regering ställer upp med ständigt fler soldater) mött ett allt star-

kare folkligt motstånd (i media avfärdade som verk av onda ”talibaner”). Trots att allt fler utländska trupper sätts in syns inga tecken på att USA-Nato skall kunna segra. I själva verket kan Afghanistan bli knäcken för ”det nya Nato”. I tysthet har allt fler länder dragit tillbaka eller aviserat tillbakadragande från landet. Krav reses nu allmänt i Väst på att USA-Nato måste ändra strategi. Ett rejält nederlag för USA-Nato i Afghanistan kan utan tvivel minska åtminstone de europeiska eliternas entusiasm för hela Natos nya globala insatskoncept. Världens folk kan då ha mycket att tacka de afghanska gerillakrigarna för. ●

NOTER

1) *Mycket av dessa och följande uppgifter är hämtade från en artikel av Gunnar Garbo, Vigdis Hjorth, Ivar Johansen och Arild Linneberg i norska Dagbladet 29 sept. 2009. Aktuell info om Nato finns på Internet www.stoppanato.se.*

2) *För en diskussion av dessa frågor se: <http://www.echecalaguerre.org/index.php?id=187>*

Sverige smygansluts till Nato

Bara en stor insats av en enad och beslutsam motståndsrörelse kan hejda sista steget in i militäralliansen, skriver Al Burke, samordnare av projektet Stoppa smyganslutningen till Nato.

av AL BURKE

Det har påståtts att Sverige informellt redan till 90 procent är med i Nato, varför det vore lika bra att formellt gå med i militäralliansen och därmed “kunna vara med och påverka” som det heter. Men en genomgång av Sveriges förhållande till Nato från efterkrigstiden till i dag tyder på att detta är fel.

I SJÄLVA VERKET tycks anslutningsgraden ligga närmare 99 procent eller högre. Redan 2005 kunde ett kansliråd på försvarsdepartementet konstatera att “Sverige redan är så djupt inne i NATO att ingen skulle lägga märke till om vi också blev formella medlemmar.”

VÄGEN DIT HAR sedan 1994 gått via ett slags transportkompani som kallas för Partnerskap för fred, och USA är väldigt nöjd med Sveriges ivriga anpassning till Nato-sfären. “Vi jobbar så bra tillsammans,” konstaterade 2005 en högt uppsatt USA-tjänsteman med ansvar för Nato. “Jag kan räkna på ena handens fingrar dem som varit mer involverade i Partnerskap för fred än Sverige. Det finns helt enkelt inget. Sverige är ledaren.”

OCH SÅ HAR det fortsatt, med bland annat den största krigsövningen i Sveriges historia som i somras ägde rum i stora delar av Norrland och Bottenviken – allt i Natos regi och med udden riktad mot det allt snävare inringade Ryssland.

DET SOM HAR skett, i synnerhet ända sedan Sverige dragits med

i EU, är ett praktexempel på “de små stegens tyranni” – en serie beslut och handlingar som var och en för sig inte framstår som särskilt avgörande, men som kumulativt och ofta obemärkt leder till en fundamental omdaning.

I DENNA PROCESS har såväl socialdemokratiska som borgerliga regeringar försökt och till stor del lyckats att undvika en öppen demokratisk diskussion om den pågående smyganslutningen, inte sällan med hjälp av mindre ärliga framställningar och besked. Så till exempel försökte regeringen Perssons utrikesminister Leila Freivalds att dölja Nato-sambandet med ett stort forum i Åre, genom att hänvisa till det Nato-bundna Euroatlantiska partnerskapsrådet (EAPR) som formellt stod för arrangemanget.

“Det här är inget Natomöte även om ni journalister envisas med att skriva det,” förmanade hon svenska pressen. “Det är ett möte med EA... EPR... ett ERA.”

“Säg Natomöte i stället, det är enklare,” föreslog en journalist.

PÅ ETT LIKNANDE sätt försökte regeringen Reinfeldts försvarsminister Sten Tolgfors i somras förneka att den stora krigsövningen i Norrland hade någonting att göra med Sveriges närmande till Nato eller den pågående inringningen av Ryssland: “Det har över huvud taget inget att göra med Sveriges säkerhetspolitiska vägval med avsikt på medlemskap eller inte. Det har att göra

”

Tyvärr har oärlighet i decennier präglat svenska regeringars hantering av Nato-frågan gentemot folket.

med att vi är ett land som tar internationell solidaritet på allvar och att regeringen är fast besluten att öka förmågan att delta i internationella insatser för att sprida fred och säkerhet.”

MEN DETTA “är antingen ett utslag av exceptionell naivitet eller oärlighet å försvarsministerns sida” noterar Mikael Nilsson, militärhistoriker verksam vid Försvarshögskolan, i Svenska Dagbladet den 24 augusti.

ETT UTTRYCK för naivitet var det nog inte, och tyvärr har oärlighet i decennier präglat svenska regeringars hantering av Nato-frågan gentemot folket.

DET ENDA som kvarstår är att underteckna ett formellt medlemsavtal och allt är upplagt för att detta skall ske efter valet nästa år. Om den nya regeringen sedan blir borgerlig eller socialdemokratisk spelar med all sannolikhet ingen roll. De borgerliga har ju sedan länge propagerat för Nato-medlemskap, och sossarna har allt sedan Palmes död konsekvent deltagit i smyganslutningsprocessen.

ATT DEN socialdemokratiska ledningen påstår att den tills vidare är emot medlemskap har nog ingen större betydelse, då det inte finns något samband mellan detta påstående och partiets faktiska agerande. Till exempel: förra årets utrikesdebatt i Riksdagen blev enligt vänsterpartisten Hans Linde ett slags ”SM i ryggdunkning

mellan herrarna Bildt och Ahlin”, och denna uppfattning delades av den moderata bistandsministern Gunilla Carlsson som, enligt Bengt Albons artikel Enighet i utrikesdebatten (Dagens Nyheter), “berömde särskilt den socialdemokratiska deklarationens positiva inställning till Nato. Deklarationens huvudförfattare Urban Ahlin har skämtsamt beskrivits som Sveriges främsta Natovän av Carl Bildt.” Bland mycket annat har Ahlin i bestämda ordalag försvarat sommarens stora krigsövning i Norrland och vill gärna ha mer av den varan.

ETT STALLTIPS är således att socialdemokraternas påstådde motstånd mot Nato-medlemskap främst är ett taktiskt drag inför valet nästa år. När detta är väl undanstökat kan man räkna med besked om att “man har tänkt om... tiden är mogen” och så vidare. Här kunde man med fördel dra till minnes att Ingvar Carlsson utåt höll fast vid socialdemokraternas traditionella motstånd mot EU-medlemskap ända tills några veckor innan beslutet att ansöka om medlemskap meddelades i en fotnot. Sedermera fick man veta att detta var högst upp på Carlssons personliga dagordning ända från första dagen han tog över som statsminister. Hela det långa förspelet var tydligen bara ett spel för gallerian.

DEN ENDA partipolitiska händelse som möjligen kunde förhindra den sannolika utvecklingen vore ju om vänster- och/eller miljöpartiet krävde som ett absolut villkor att Nato-medlemskapet utesluts med en eventuell socialdemokratisk eller socialdemo-

”

Nato-påskyndarna är många, målmedvetna, kopiöst finansierade, har hållit på sedan länge, och har redan smugit Sverige nästan hela vägen in i Nato.

kratiskt ledd regering. Men först måste dessa två partier, som ständigt ligger nära valgränsen, åter komma med i Riksdagen och dessutom vara beredda att satsa stort på nämnda villkor.

MEN PÅ sikt skulle inte ens detta räcka för att förhindra medlemskap, om inte det röd-gröna blocket lyckades behålla regeringsmakten i all evighet. Och det gör det säkert inte. Snart eller senare blir det en ny borgerlig regering, och då tas Sverige rent formellt in i Nato med allt som detta innebär.

DEN ENDA kraft som kunde hejda och eventuellt vända denna process vore en stor, enad och beslutsam motståndsrörelse av ett slag som hittills inte uppenbarats. Och det brådskar: Nato-påskyndarna är många, målmedvetna, kopiöst finansierade, har hållit på sedan länge, och har som sagt redan smugit Sverige nästan hela vägen in i Nato.

MOT DETTA står en oorganiserad samling av diverse fredsvänner och andra intresserade, inklusive en del militärer som ogillar den försvarspolitiska utvecklingen mot beroende av Nato. Dessa spridda krafter kunde förmodligen mobiliseras för att sätta stopp för medlemskap i alliansen. Men det skulle kräva ett stort, fokuserat och väl samordnat arbete, samt aktivt stöd av ett hyfsat antal personer med högt anseende i samhälle.

DET STÖRSTA hindret är nog den allt för välbekanta omständigheten att de goda krafterna i samhället, med sina oftast begränsade resurser, är fullt sysselsatta med en massa andra viktiga frågor. Det blir många behjärtansvärda satsningar inom många olika områden, och ibland blir det till och med en och annan seger. Men det blir ingen seger i Nato-frågan om inte större delen av dessa krafter snart kommer till insikten att det gäller att samlas kring en samordnad informations- och motståndskampanj.

MOT DENNA bakgrund bör det nog påpekas att Nato-frågan rymmer många andra som har med fred, demokrati och Sveriges plats i världen att göra. Den allmänna medvetenhet som skulle väckas och de kunskaper som skulle förmedlas med en stor kampanj mot Nato-medlemskap skulle få återverkningar för en lång rad andra viktiga frågor som till exempel krigen i Afghanistan och Irak, demokratins kris i Sverige och inom EU, krigspropaganda och mediernas roll i dess spridning, alla sorters smygprocesser, kärnvapen, "fredsbevarande" som en förevändning för krig och ockupation, vapenexport, det militär-industriella komplexet med mera.

ALLTSÅ, OM MAN vinner kampen om Nato-medlemskap har man vunnit mycket mer än just det. Frågan är hur många är beredda att satsa på denna kamp. ●

Sverige i Nato

Under senare år har Sverige alltmer slopat sin omhuldade neutralitetspolitik och utvecklat nära militärt samarbete med EU och Nato. Ingela Mårtensson, före detta riksdagsledamot (fp) och aktiv i fredsrörelsen, beskriver hur attityderna kring svensk neutralitet förändrats sedan 60-talet.

text INGELA MÅRTENSSON

Svensk säkerhetspolitik präglades under lång tid av politisk enighet. Alla partier var överens om en neutralitetspolitik definierad som "alliansfrihet i fred syftande till neutralitet i krig". Ett starkt försvar och en väl utvecklad försvarsindustri skulle göra Sverige trovärdigt som neutralt land.

PÅ 60-TALET ansökte Sverige om association till EEC (dåvarande EG), men valde att inte fullfölja ansökan med hänvisning till neutralitetspolitiken.

ÅR 1991 ansökte Sverige plötsligt om medlemskap i EG utan några förbehåll när det gällde utrikes- och säkerhetspolitiken.

DET BLEV snart uppenbart att neutralitetspolitiken inte skulle gå att förena med medlemskap i en politisk union. Därför ändrade riksdagen formuleringen om säkerhetspolitiken till "militär alliansfrihet för att vi ska kunna vara neutrala i händelse av krig i vårt närområde".

VID ETT Natomöte i januari 1994 initierades Partnerskap för fred (PFF) – ett militärt säkerhetssamarbete mellan Nato och

länder i Europa, Centralasien och södra Kaukasus, som inte är medlemmar i Nato. Förmågan att samverka i fredsfrämjande operationer, räddningsinsatser och internationella humanitära operationer är viktiga mål för PFF.

SVERIGE ÄR medlem i PFF efter beslut i riksdagen 1994. Inga partier reserverade sig mot beslutet.

SVERIGES OCH FINLANDS utrikesministrar Tarja Halonen och Lena Hjelm-Wallén föreslog 1996 att även de stater som inte var medlemmar i Väst europeiska Unionen (VEU som då var EU:s militära dimension bestående av europeiska Natostater) skulle kunna delta fullt ut i unionens militära operationer. Två år senare föreslog Tarja Halonen och Anna Lindh ett nära samarbete med Nato. Bland annat konstaterade de att "av utomordentlig betydelse för utvecklingen av EU:s och VEU:s kris hanteringsstrukturer är de nära relationerna med Nato och USA."

I UTRIKESPOLITISKA förklaringen i riksdagen 2006 deklarerade regeringen för första gången att Nato är en viktig partner till Sverige när det gäller insatser i kris-

områden.

DEN SOCIALDEMOKRATISKA nya säkerhetspolitiken hyllades av de borgerliga partierna – inte minst av Folkpartiet som aktivt agerat för att Sverige ska bli medlem i Nato.

REGERINGEN ANTOG i mars 2008 en "Nationell strategi för svenskt deltagande i internationell freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet". Samarbetet med USA, EU och Nato prioriteras.

"Den övergripande målsättningen är att Sverige ska ta ett större och mer samordnat ansvar i freds- och säkerhetsfrämjande insatser." I strategin ingår att ha ett samlat civilt och militärt agerande i de insatsområden där Sverige deltar. Den svenska försvarsmakten tillämpar den så kallade CIMIC-doktrinen som utarbetats inom Nato och EU. Det betyder i korthet att civila insatser ska samordnas med och underlätta de militära insatserna.

REGERINGEN HAR fått en förfrågan att delta i Natos stridsgrupper (Nato Response Force, NRF). Ärendet är under beredning och det finns en klart positiv attityd till att delta. ●

Vad tycker politikerna?

Hur förhåller sig riksdagspartierna och hur ska man rösta om man vill ta hänsyn till försvarspolitiken? För att få tydliga riktlinjer när det gäller de olika partiernas förhållningssätt skickade Vi Mänikor två frågor till samtliga riksdagspartiers ledare. Alla partier utom vänsterpartiet valde att låta någon annan än partiledaren svara på frågorna.

1. Tycker du att Sverige ska bli medlem i Nato?

2. Hur påverkar medlemskapet i Partnerskap För Fred Sveriges neutralitetsprincip?

Socialdemokraterna

Anders Karlsson, riksdagsledamot för socialdemokraterna och ordförande i försvarsutskottet:

1. Sverige ska vara militärt alliansfritt. Alliansfriheten är ett viktigt verktyg som bidrar till att Sverige kan spela en aktiv roll som medlare och brobyggare i internationella konflikter. Vi tar därför ställning mot att gå med i Nato.

2. Sverige samarbetar med Nato på den militära alliansfrihetens grund. Vi har varit med i PFF sedan 1994. Det handlar bla om samövningar inför internationella insatser mm. Sverige har genom åren visat att det går att kombinera ett aktivt ansvarstagande för både vår och andras säkerhet med att vara militärt alliansfria. Militär alliansfrihet betyder inte passivitet. Sverige är förpliktigat att värna om internationell fred och säkerhet. För oss är det självklart att Sverige ska delta i fredsbevarande operationer.

Folkpartiet

Allan Widman, försvarspolitisk talesman för folkpartiet:

1. Ja, Sverige bör bli medlem av Nato. Vi kommer aldrig på egen hand att kunna möta allvarliga hot mot vår nationella säkerhet.

2. Vi har sedan länge inte någon neutralitetsprincip i den svenska säkerhetsdoktrinen. Tvärtom framhåller regeringen att i händelse av krig i vår närhet kommer Sverige sannolikt inte att ha en option att förklara sig neutralt. Deltagandet i PFF är ett uttryck för vårt ständigt ökande beroende av andra länder för att uppnå säkerhet.

Moderaterna

Karin Enström, riksdagsledamot för moderaterna och ledamot försvarsutskottet.

1. Ja! Vi moderater ser ett medlemskap i Nato som ett naturligt nästa steg mot ett fördjupat säkerhetspolitiskt samarbete. Sverige deltar i fredsfrämjande operationer med FN-mandat där FN har gett Nato uppgiften att leda operationen. Eftersom Sverige inte är medlemmar i Nato får svensk personal i vissa fall inte tillgång till all information som sprids inom Nato-systemet och som de kanske skulle behöva. Inom Nato sker en omfattande säkerhetspolitisk diskussion som Sverige skulle ha nytta av att delta i, och dessutom ha möjlighet att påverka vid ett medlemskap.

2. Sveriges är militärt alliansfritt men vi har lämnat neutralitetspolitiken bakom oss. PFF är inte någon militär allians utan en samlarbetsorganisation mellan Nato-länder och icke Nato-länder som t.ex. Sverige, Ryssland och flera andra länder främst i Östeuropa. PFF medför inga som helst försvarsgarantier och medlemskap i PFF står därmed inte i motsats till vår militära alliansfrihet.

Vänsterpartiet

Lars Ohly, ordförande för vänsterpartiet:

1. Nej. Sverige bör vara en neutral och militärt alliansfri stat. Det är bara så vi kan utgöra en självständig röst i Världen och vara trovärdiga medlare i svåra konflikter.

2. Negativt, genom att det knyter oss närmare Nato.

Centerpartiet

Staffan Danielsson, riksdagsledamot för centerpartiet och ledamot i försvarsutskottet:

1. Nej. Sverige är militärt alliansfritt sedan mycket länge och det fungerar bra. Vi samarbetar med andra länder för fred och säkerhet i Europa och världen genom FN, EU och Partnerskap För Fred.

2. Sverige är militärt alliansfritt, och detta påverkas inte av vårt deltagande i Natos Partnerskap För Fred.

Miljöpartiet

Peter Rådberg, riksdagsledamot för miljöpartiet och talesman i försvarsfrågor:

1. Nej, Sverige ska inte bli medlem i Nato. Det är varken politiskt önskvärt, nödvändigt eller militärt önskvärt, nödvändigt att ansluta oss till Nato. Världen blir inte fredligare genom att Sverige som litet land ansluter sig till världens största militärpakt. Sveriges roll i världen ska vara något helt annat. Vi har ett bra tillfälle att försöka var någon form av medlare/bro mellan Ryssland och Natoländerna. Om Sverige skulle bli medlem så förstärker det inte världsfreden totalt sett. Däremot har vi inte stängt dörren helt vad gäller vissa övningar med Nato. Nato är en realitet och den måste vi förhålla oss till på ett eller annat sätt.

2. Medlemskapet behöver inte betyda något negativt om Sverige utnyttjar medlemskapet rätt. Grundläggande för PFF är att varje enskild medlem själv bestämmer inom vilka områden och på vilket sätt man vill samarbeta. Grundläggande för PFF är att varje enskild medlem själv bestämmer inom vilka områden och på vilket sätt man vill samarbeta. 1997 tillkom det Euroatlantiska partnerskapsrådet (EAPR) för att ge en politisk ram och dimension åt PFF-samarbetet. Totalt deltar 46 länder i samarbetet. Utgångspunkten för deltagande i EAPR-arbetet är att varje land definierar de områden som de är beredda att samarbeta inom. Det görs i ett gemensamt presentationsdokument, Partnership Work Programme (PWP). Varje land utformar med PWP som underlag ett individuellt partnerskapsprogram (IPP), där de avtalar med Nato vilka aktiviteter inom PFF som de avser delta i.

Kristdemokraterna

Else-Marie Lindgren, riksdagsledamot för kristdemokraterna och ledamot i försvarsutskottet:

1. Nej. I en värld men ständig förändring och nya hot måste vår säkerhets- och försvarspolitik också förändras. Nato är inte enbart en försvarsallians utan även ett viktigt krishanteringsorgan. Kristdemokraterna vill stärka samarbetet med Nato och andra organisationer, för att efter förmåga vara med och lösa säkerhetsproblem i vår omvärld. Vårt samarbete med Nato ger oss tillgång till de bästa kanalerna för vår strävan. För närvarande är Kristdemokraterna inte berett att ansöka om ett medlemskap. Finland har förberett sig med väl underbyggda utredningar, Sverige borde göra en förutsättningslös utredning om för- och nackdelar med ett medlemskap.

2. Sverige har sedan tidigare övergivit sin neutralitetspolitik, genom detta har vi nu anslutning oss till EU:s solidaritetsförklaring. I inriktningspropositionen upprepas denna att också gälla i vårt närområde dvs. Norden. Utifrån detta förstärks även vårt arbete inom Partnerskap För Fred. Kristdemokraterna menar att det är av vikt att ha tidiga varningssystem och att ha en sammanhållen kedja för kris, konflikt och krig. Det ligger ett stort värde att även efter en konflikt finnas kvar i ett område. FN har påbörjat ett arbete med en förebyggande fredskommission som Kristdemokraterna uppmuntrar.

Natos militarisering av Europa

Under förra året förstärktes Finlands och Sveriges integration i Nato steg för steg. Ur Natos synvinkel behöver Norden inlemmas i försvarsalliansen för att säkra dess hegemoni i hela Europa. Nu rekryteras de tidigare neutrala länderna Sverige och Finland till att stå i centrum för upprustningen och nygamla militära spänningar mellan öst och väst, skriver Ianthe Holmberg i ett sammandrag av Rick Rozoffs artikel End of Scandinavian Neutrality.

text **IANTHE HOLMBERG**

Det fanns en naiv tro när Sovjetunionens och Warszawapaktens upplöstes att det äntligen skulle uppstå en tid av demilitarisering och fred i Europa. Man talade om överföring av hundratals miljoner dollar, pund, mark, franc och rubler som hittills satsats på vapenproduktion och upprätthållande av stora arméer till civil produktion och tillfredsställande av grundläggande mänskliga behov runtom i Europa, i Nordamerika, ja, över hela världen – i synnerhet i de underutvecklade länderna som befann sig i ett desperat behov av hjälp.

DENNA VISION visade sig på ett tragiskt sätt bygga på enbart falska förhoppningar. Hade det återförenade Tyskland 1990 deklarerat att det avsåg att dra sig ur både Nato och Warszawapakten, upplösa sina arméer och därmed gett världen en modell för en genuint ny världsordning, hade kanske världen sett annorlunda ut.

MEN REDAN i jan 1991 anföll USA med stöd av de Natoallierade länderna i Europa irakiska styrkor i Kuwait och inledde därmed Operation Ökenstorm. Efter krigsslutet sammanfattade president Bush den äldre sin syn på resultatet: ”Idag kan vi iaktta hur den nya världen kommer att se ut. Detta är den nya världsordningen.” En ny världsordning som alltså inte hade utrymme för vare sig fred eller nedrustning.

UNDER DE senaste 20 åren har samtliga Warszawapaktsländer beretts inträde i Nato. Integrationen av de ex-jugoslaviska länderna är i full gång, med Kroatien och Slovenien som medlemsländer, övriga som medlemmar i Partnerskap för fred. Nato har alltså expanderat sin militära styrka enormt.

AV DE ÅTTA europeiska länder som gränsar till Ryssland är fem nu med i Nato: Norge, Polen, Estland, Lettland och Litauen. De

kvarvarande tre Ukraina, Vitryssland och Finland går (tillsammans med Sverige) snabbt mot integration. Ukraina har erhållit ett speciellt utformat program för att gå med. Vitryssland, Rysslands närmast allierade geografiskt, historiskt och kulturellt, har erbjudits ett öst-partnerskap program av Polen och Sverige. I och med den pågående integrationen av Finland, som delar en 1200 kilometer lång gräns med Ryssland, ligger hela Rysslands västflank, från Barents hav, till Östersjön och Svarta havet i söder öppen för Natos militära infrastruktur, flyg- och flottavlyssnings- och övervakningssystem, utan skydd mot flyg eller robotanfall från väst. Härav de starka reaktionerna mot de planerade militära installationerna i Polen och Tjeckien.

FINLAND OCH Sverige har hyllats som neutrala, åtminstone alliansfria, länder. Med utgångspunkt från medlemskap i partnerskap för Fred, har ständiga för-

skjutningar i politiska uttalanden och allt närmare militärt samarbete med EU och Nato, (inte minst svenska trupper i Afghanistan), snart utplånat skillnaden mellan medlemskap och icke medlemskap. Här följer några exempel bland många, alla från år 2008, som illustrerar hur steg för steg allt större engagemang utvecklats, allt fler utfästelser och åtaganden gjorts som underlättar steget till medlemskap.

I BÖRJAN AV året 2008 godkände EU-parlamentets utrikespolitiska kommitté ett dokument där det stod följande: ”Det europeiska parlamentet anser att det framtida kollektiva försvaret av den europeiska unionen kan realiseras genom samarbete med Nato. Trots att några av EU:s länder såsom Cypern, Finland, Irland, Malta och Sverige inte är med i Nato, anser EU-parlamentet att alla länder bör delta i EU/Nato möten”.

SOM EXEMPEL på de många uttalanden och artiklar som strömmat från svenska och

finska politiker och debattörer till stöd för Nato kan följande ledare i en finsk tidning stå: ”Nato är den enda viktiga organisation som Finland inte är medlem i. Det verkar som tiden nu är mogen för medlemskap. Under tiden kan det vara lämpligt att ingå ett närmare samarbete med Sverige och Norge. Norge är ju, när allt kommer omkring, ett Natoland.”

I JANUARI var USA:s Nato-ambassadör Kurt Volker i Skandinavien för att försäkra sig om Finlands och Sveriges beslut att sända trupper till Afghanistan. Samtidigt pågick utanför Norges kust en av de många Natoövningar som de båda länderna deltagit i.

SAMMA MÅNAD höll Finland en kurs för Natopersonal kring planering och handhavande av fredsbevarande operationer. Den följdes upp av en gemensam krishanteringsövning i april.

I MARS uttalade sig Pentagons centralstab på följande sätt: ”Allt medan Finland har förfinat graden av närvaro i Natos snabbinsats styrka (Nato Response Force) har det nära samarbetet mellan de finska och nordamerikanska väpnade styrkorna fortsatt.”

UNGEFÄR SAMTIDIGT deklarerade den svenske utrikesministern Carl Bildt vid ett möte i Bryssel att han förväntade sig ”...att de svenska trupperna skulle gå med i snabbinsatsstyrkan som ett led i det ökande samarbetet med Nato efter att grannen Finland bestämt sig för detta.”

BILDTS KOLLEGA, försvarsministern Sten Tolgfors, hade uttryckt sig rakt på sak strax innan: ”Medlemskap i Nato är ett naturligt steg för Sverige att ta.”

I MAJ uttalade sig den finske försvarsministern Jyri Hakamies enligt följande: ”Med Danmark, Norge och Island i Nato

borde anslutningen av Finland och Sverige leda till att det nordiska blocket blir en en inflytelserik styrka inom militäraliansen.” Samma månad skrev han en gemensam debattartikel i DN med Sven Tolgfors där de uttryckte sig positivt om gemensamma flygspaningsoperationer med Nato. Barentsregionen har fått ökad betydelse på grund av oljefyndigheterna som upptäckts där.

I JUNI höll US Carrier Strike Group 12 den årliga Baltic Operations, den största

internationella krigsövning i Östersjön någonsin. Sverige och Finland deltog naturligtvis.

I JULI föreslog Sten Tolgfors att man skulle dela flygbaser med Norge och menade att Nato är en naturlig del av Sveriges säkerhet.

FOLKPARTIET TRAPPADE upp debattinläggen om Natomedlemskap för Sverige och föreslog att Sverige skulle öka sin trupp närvaro i Afghanistan från 350 till 500 sol-

dater. Martti Ahtisaari, med sin nyvunna auktoritet som mottagare av Nobels fredspris, såg även han inga skäl till varför Finland inte skulle söka medlemskap.

I SEPTEMBER deklarerade Finland att de skulle bidra med en halv miljon Euro till en fond för att modernisera flygstyrkorna inom EU-länderna. Sverige tränade Jas Gripen i gemensamma Natoövningar, vilket de också gjort i USA.

I OKTOBER höll Nato en Tyskland-ledd marin övning utanför den danska kusten. Övningen gick under namnet Northern Coast och deltog gjorde krigsfartyg även från Finland och Sverige. Utomlands uppmärksammades Natos ökade marina närvaro i de nordiska farvattnen. The Economist skrev: ”Tävlingen om Arktis blir hetare”. En stor övning planerades till våren, på land, i luften och till havs, Response kallad, som skulle bli en viktig manifestation för Nato.

Världens enda militära block når nu i princip alla världens hörn, ett häpnadsväckande faktum som nonchaleras i vida kretsar.

”

SAMMA MÅNAD förenade sig Sverige och Finland med Natoländer för att införskaffa strategiska transportplan för trupper och tanks. Sverige skrev under ett protokoll enligt vilket Sverige, Finland, Norge, Danmark och Island ingått avtal om ökat försvarssamarbete. Den arktiska regionen hade en ny strategisk betydelse.

I NOVEMBER hölls den årliga multinationella övningen Viking i Lettland, ett svenskt- amerikanskt initiativ med syfte att föra samman partnerskapländerna och Nato.

I DECEMBER rapporterades att de baltiska länderna var intresserade av en regional försvarsstrategi, Nordic-Baltic 8 som skulle fokusera på gemensamma flygförsvarslösningar.

FÖRRA ÅRET innebar alltså att Sverige aktivt arbetade på att överge sin två hundra år långa militära neutralitet och att

både Sverige och Finland ingick en oåterkallelig integration i Natos transkontinentala och globala militära struktur. Natos initiativ bygger på analysen att Östersjön är den svaga punkten i den europeiska strategin. Om en Natokatastrofplan skall lyckas måste havet kontrolleras av en stark Natoflotta och en stark flygstyrka. Numera är Sverige och Finland effektivt sammanlänkade med Nato.

DETTA HAR inte skett utan opposition. I Finland, till exempel, varnade Pekka Visuri, politisk sakkunnig i finska försvarskollegiet, att om Finland gick med i Nato kunde det rubba säkerheten i norra Europa. En militär upprustning i allians med en avlägsen supermakt kunde underminera områdets stabilitet. I Sverige undertecknades en artikel av 44 prominenta svenska politik- och kulturpersonligheter i Svenska Dagbladet som varnade för den smygande anslutningen till Nato. ”Bakom folkets rygg har en dold anslut-

ning till Nato pågått. Processen har nu gått så långt att de som stöder Natoanslutningen kan säga att Sverige till 90 procent är med i Nato och då kan vi också ta det sista steget och ansluta oss.”

VÄRLDENS ENDA militära block når nu i princip alla världens hörn, ett häpnadsväckande faktum som nonchaleras i vida kretsar. Slutet för den militära neutraliteten i Norden är av enorm världspolitisk betydelse i sig själv, men ännu viktigare för dess symboliska värde. Finlands och Sveriges Natointegration är den sista pusselbiten i ett större landskap där alla europeiska länder ingår, stora som små, i öst och väst. Alla är nu inkorporerade och underordnade ett globalt och expanderande militärt block, kontrollerad av en makt på en annan del av jordklotet, ett projekt som i sin storlek överträffar vad Napoleon eller Hitler försökte uppnå i var sitt sekel. ●

EU och Nato – samma sak?

Sverige har under många år agerat mot kärnvapen och mot militära lösningar på konflikter. Nu ställs allt på ända och svenska folket får inte veta att vi totalt ändrat kurs, skriver Ingela Mårtensson, före detta riksdagsledamot (fp) och aktiv i fredsrörelsen.

text **INGELA MÅRTENSSON**

Nyligen tog EU-parlamentet ställning till ett betänkande om ”Natos roll i EU:s säkerhetsuppbyggnad”, presenterad av den finske ledamoten (före detta rally-världsmästaren) Ari Vatanen. Visserligen har parlamentet inte beslutanderätt i denna typ av frågor, eftersom de avgörs på mellanstatlig nivå. Men de åsikter som kommer fram i parlamentet visar på vilka stämningar som finns inom EU. I det här fallet råder ingen tvekan – EU ska fortsätta att militariseras och samarbetet med Nato knyts allt tätare.

VATANEN SLÅR fast att EU och Nato är grundade på gemensamma värderingar och att 94 procent av EU:s befolkning bor i natoländer; 21 av EU:s 27 medlemsländer är med i Nato och av Natos 26 länder är 21 med i EU. Det är alltså svårt att hålla isär organisationerna.

DET BETYDER dock inte att 94 procent av EU:s befolkning är för Nato. Men i parlamentet hade Vatanen starkt stöd för en militarisering av EU – även av svenska parlamentariker. Trots att svenskarna är

mycket negativa till Nato. När det kom till omröstningen om hela dokumentet så röstade Folkpartiets, Centerpartiets och Moderaternas ledamöter (utom Gunnar Hökmark) för hela betänkandet medan Vänsterpartiets och Miljöpartiets representanter, några socialdemokrater och Junilistan var emot. Tre socialdemokrater tog inte ställning.

Kärnvapen

”Europas gemensamma försvar bygger på en kombination av konventionella och kärnbestyckade styrkor” står det i betänkandet. Det är samma formulering som Nato använder i sin kärnvapenstrategi. EU och Nato talar för hela Europa det vill säga även för Sveriges del. I samband med en marin Natoövning på västkusten 2007 debatterade jag i radio med försvarsminister Mikael Odenberg. Jag frågade om Sverige står bakom Natos kärnvapenstrategi. Han valde att inte svara. Det är också ett svar.

VÄNSTERGRUPPEN i EU-parlamentet föreslog att formuleringen om kärnvapen

skulle strykas. Olle Schmidt (fp), Lena Ek (c) och moderaterna var emot att ta bort förslaget om en kärnvapenstrategi för EU. Socialdemokraterna, bortsett från Anna Hedh, valde att avstå från att rösta. Frågan är om Centerpartiet, som numera accepterar kärnkraft, även är för kärnvapen? Och är socialdemokraterna inte längre emot kärnvapen?

VÄNSTERGRUPPEN hade föreslagit att parlamentet skulle uttala sig för att EU bör avskaffa kärnvapen på sitt territorium och verka för ett globalt kärnvapenförbud. Det motsatte sig den borgliga alliansens representanter.

Solidaritetsklausul

Vatanen hade valt att även ta med förslag som ingår i Lissabonfördraget trots att Irland har sagt nej och ska tvingas rösta en gång till.

SOLIDARITETSKLAUSULEN är likvärdig med artikel 5 i Natofördraget, det vill säga det handlar om ömsesidigt försvar. Trots att Sverige ska vara militärt allians-

Sverige har under många år agerat mot kärnvapen och mot militära lösningar på konflikter. Nu ställs allt på ända och svenska folket får inte veta att vi totalt ändrat kurs.

”

fritt så har en majoritet i riksdagen, utom Vänsterpartiet och Miljöpartiet, inte haft några invändningar mot denna klausul. I EU-parlamentet röstade de borgliga för och socialdemokraterna avstod.

I VÅRAS VAR jag i riksdagen och hörde Thorvald Stoltenberg presentera en rapport om nordiskt försvarssamarbete. Han föreslog bland annat en nordisk solidaritetsförklaring. Åsa Lindén (s) som är ledamot i försvarsutskottet sa att hennes parti var skeptisk. Under frågestunden fick jag tillfälle att fråga om socialdemokraterna även var skeptiska till Lissabonfördragets solidaritetsklausul. Hon svarade att socialdemokraterna är för militär alliansfrihet, vilket knappast var något svar. Islands ambassadör nappade på frågan och undrade om det var lättare att vara solidarisk i EU än i Norden. Han fick samma svar det vill säga goddag yxskaft.

Samarbete med Nato

Vatanen föreslog i sitt betänkande att ytterligare fördjupa samarbetet mellan

Nato och EU genom att inrätta permanenta samsamarbetsstrukturer. Hela betänkandet genomsyras av ökat samarbete med Nato och USA – den transatlantiska länken.

VÄNSTERGRUPPEN lade ett motförslag och ”förespråkar en strikt åtskillnad mellan EU och Nato och motsätter sig utökat samarbete mellan EU och Nato särskilt genom främjande av åtgärder för att påskynda de så kallade Berlin-plusarrangemangen, som inför permanenta samsamarbetsstrukturer och kräver ökade militära utgifter och investeringar från EU:s medlemsstater.”

SOM VÄNTAT röstade Olle Schmidt, Lena Ek och moderaterna för ökat Natosamarbete och mot vänstergruppens förslag. På andra sidan stod Vänsterpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Junilistan.

Svenska röster i EU-parlamentet

När jag läste Vatanens betänkande förvånades jag över förslaget att EU-parlamentet skulle ställa sig bakom en kärnvapenstrategi. För två år sedan intervjuade jag höga

tjänstemän i Bryssel och frågade om EU:s syn på kärnvapen så blev svaret ständigt: ”det talar vi inte om”.

NU HAR DET gått så långt att EU officiellt godtar Natos kärnvapenstrategi och med stöd av svenska EU-parlamentariker!

SVERIGE HAR under många år agerat mot kärnvapen och mot militära lösningar på konflikter. Nu ställs allt på ända och svenska folket får inte veta att vi totalt ändrat kurs.

EU-parlamentsvalet

Inför parlamentsvalet i somras satsade EU en massa pengar på att försöka få väljarna till valurnorna. Bland annat ville man ge sken av att det handlade om genmanipulerade eller ekologiska äpplen. Det var mycket viktigare än så. Frankrikes återinträde i Natos militära strukturer och den nya administrationen i USA talar för att samarbetet mellan Nato och EU kommer att förändras dramatiskt. Det borde vi diskutera. ●

Natos globala utsträckning

Sovjets militära hot har länge och enträget använts som förevändning för USA:s offensiva försvarspolitik. Idag har USA militära samarbeten med en allt större del av världens regeringar. Det är en felaktig föreställning är att Nato är ett enbart europeiskt projekt, skriver Agneta Norberg, fredsaktivist och initiativtagare till Aktionsgruppen mot Nato i Stockholm.

text AGNETA NORBERG

Nato bildades för att skydda mot ett militärt anfall från Sovjetunionen. Detta är en allmänt spridd uppfattning. Detta är helt felaktigt, menar professor Edward S. Herman, i sin artikel Nato: The Imperial Pitbull, publicerad i Z Magazine, februari 2009. Ingen i ansvarig ställning i västvärlden trodde på detta, menar han. Ett stort antal nyckelpersoner bland USA:s och västvärldens statsmän erkände att en sovjetisk invasion inte utgjorde ett verkligt hot. I artikeln presenterar professor Herman ett citat av USA:s utrikesminister, under president Dwight Eisenhower, John Foster Dulles från 1949: "Jag känner ingen i ansvarig hög militär eller civil ställning i denna regering eller i någon annan regering, som tror att Sovjet idag planerar att gå till anfall genom öppen militär aggression".

Gore Vidal, en av USA:s främsta essäister och författare till boken Perpetual War for Perpetual Peace, 02, beskriver hur USA, inledde en krigspolitik efter andra världskriget. USA var helt oskadat av krigshandlingar på hemmaplan, med världens

största ekonomi intakt och var helt ohotat av någon annan makt. Följande är ett citat ur kapitlet "Med utgående post:"

"Förfemtio års sedan ersatte Harry Truman den gamla republiken med en nationell säkerhetsstat vars enda syfte var att föra eviga krig, heta, kalla eller ljumma. Det exakta datumet då detta skedde? Den 27 februari 1947. Platsen: Vita Husets kabinetsrum. Personerna: Truman, vice utrikesminister Dean Acheson och en handfull kongressledare. Den republikanske senatören, Arthur Vandenberg, sa till Truman, att han kunde få sin militariserade ekonomi, endast om han först "skrämdde skiten ur det amerikanska folket" genom att hota med att ryssarna skulle komma. Truman lovade att göra detta."

HERMAN BESKRIVER, i samma ovan nämnda artikel, hur USA nu började pressa européerna till att öka sina militära styrkor och att köpa vapen från USA:s vapenhandlare. Sovjets militära hot användes som skäl till detta. Samtidigt

kunde vänstern diskrediteras i de europeiska länderna, genom att knyta den till Stalin och bolsjevismen och hänvisa till ett mytiskt sovjetiskt världserövrarprogram. Herman pekar vidare på det faktum att Nato var en viktig del i att över tid destabilisera och på sikt nedmontera den sovjetiska regimen. Herman lyfter även fram den roll som Nato spelat när det gäller intern destabiliserande verksamhet i de västeuropeiska länderna.

EFTERSOM VÄNSTERKRAFTERNA vuxit sig starka i Europa efter kriget, gällde det att med alla medel motarbeta dem. USA/Nato gav stöd till paramilitära grupper och ren terrorism. Nato var, enligt Herman, en del av operation Gladio, ett program som organiserats av CIA, Natoregeringar och olika säkerhetsorganisationer. Operation Gladio satte upp hemliga vapengömmor, organiserade kadrer och förklarade dessa arrangemang med att det handlade om att förbereda inför en kommande sovjetisk invasion. Detta enligt strategin "skapa oro och konflikt" (strategy of tension), menar

"Det sista årtiondet av 1900-talet bevitnade ett tektoniskt skifte i världspolitiken. För första gången någonsin, har en makt utanför den eurasiska kontinenten uppstått, inte bara som en nyckelmakt när det gäller Eurasien, utan även som världens stormakt. Sovjetunionens nederlag och kollaps, var det slutliga steget i USAs snabbt ökande globala herravälde. USA är idag det enda, och allra första globala imperiet. Det är därför mycket viktigt att ingen eurasisk utmanare uppstår, som är kapabel att dominera Eurasien och därmed utmana USA. Att formulera en eurasisk strategi är nödvändigt. Hur USA manövrerar Eurasien är avgörande. Det är avsikten med denna bok".

Ur inledningen till boken The Grand Chessboard av Zbigniew Brzezinski, nationell säkerhetsrådgivare till president Carter och idag säkerhetsrådgivare till president Obama.

Herman. Michael Parenti, som är en erkänd författare och politisk analytiker i USA, har i sin bok Against Empire, 1995, observerat att dessa paramilitära styrkor var inblandade i terroristattacker mot vänstern. De arrangerade även terrorattacker som de gav vänstern skulden för. Dessa paramilitära styrkor hjälpte till att stötta fascistregimer i Portugal, deltog i militärkupperna i Turkiet 1971 och 1980 och kuppen i Grekland 1967. Enligt Parenti gjorde de upp planer på att mörda socialdemokratiska ledare i Tyskland, formade hemliga nätverk, tillhandhöll listor på politiska motståndare, som skulle trasseras, gripas eller elimineras i olika länder. Parenti menar att dessa hemliga organisationer hade en annan viktig funktion, nämligen att säkerställa att de västliga demokratierna inte skulle röra sig i en oansvarig icke-kapitalistisk riktning.

DEN ANDRA felaktiga föreställningen är att Nato är ett enbart europeiskt projekt. Nato var och är USA:s förlängda arm i Europa och är idag dess förlängda arm runt den

eurasiska kontinenten. Överbefälhavaren för alliansens samlade styrkor utses alltid bland USA:s högsta militärer. Nato var då som idag, kapitalismens järn-näve, så träffande uttryckt på en banderoll i Prag vid en demonstration där mot Natos toppmöte 2002. Men framför allt: Nato ska idag säkra ett jämt flöde av olja och gas till västvärldens kapitalistiska ekonomier och samtidigt hindra andra potentiella makter att ta kontroll över oljan i till exempel Mellanöstern. Ett viktigt faktum är att praktiskt taget alla europeiska länder saknar egna oljekällor. En annan viktig observation är att de Natoländer som, förutom USA, har mest att säga till om är de tidigare kolonialmakterna: Storbritannien, Frankrike, Spanien, Portugal, Belgien, Nederländerna, Italien och Tyskland.

JAMIE SHEA, Natos chef för långsiktig planering, uttryckte sig på följande sätt i en artikel i Nato Review. "Energy security: Nato's potential role", 2006: "Nordamerika och Europa har i ökande grad blivit beroende av importerad energi. Mellanös-

tern kommer att bli absolut avgörande för energisäkerheten eftersom 61 procent av oljan finns där. Därför är det viktigt med politisk stabilitet i det området. Energi säkerhet kommer i ökande grad att bli en strategisk viktig fråga för Nato-alliansen." I en artikel av Jaap de Hoop Scheffer, Natos tidigare generalsekreterare, publicerad på Lloyds webbsida 081209, lyfter också han upp Natos roll när det gäller energisäkerheten och påpekar att Nato kan skydda oljetransporter från Qatar, Kazakstan, Turkmenistan och andra viktiga länder i Afrika, som till exempel det oljerika Nigeria. De Hoop Scheffer anser vidare: "I krissituationer bör Nato vara beredd att ge nödvändig praktisk assistans som svar på terroristhot och energiutpressning." Hans påstående understryks i en annan artikel i Baku News, 070516, "Nato Offers assistance to Oil and gas producing countries in security measures", där James Shea säger sig vilja erbjuda Natos havsbaserade snabbinsatsstyrkor till olje- och gasproducerande företag. "Vi kan tänka oss operationer i Afrika,

Det är pengar som styr vilka åsikter som ska komma fram i samhället.

Asien och mellanöstern”, säger han. “Inom Nato”, fortsätter han, ”söker vi aktivt efter hur vi kan använda våra marina resurser för att länka oss till oljebolagen.” Nato har, enligt artikeln, redan diskuterat frågan med Royal Dutch Shell och det London-baserade BP, västvärldens andra och tredje i storleksordning, när det gäller oljebolag. Nato kan även tänka sig att skydda gastransporter, enligt samma artikel.

FREDSFORSKAREN OCH professor Johan Galtung, analyserade på ett tidigt stadium Rysslands roll efter det kalla krigets slut, efter murens fall 1989. Vid en konferens i Göteborg i september 1990, betonade professor Galtung att Ryssland gjorde flera remarkabla saker efter murens fall. De tog initiativ till en nästan helt och hållet icke-väldslig process av demokratisering. De drog tillbaka alla vapen från de ockuperade områdena i Östeuropa – inklusive kärnvapen från Vitryssland, Kazakstan och Ukraina. Ryssland tog bort tre gånger så många robotar som USA. Warszawapakten upplöstes och Ryssland skrev en helt ny doktrin, där kärnvapen inte längre utgjorde grundstenen för deras försvar. Deras nya doktrin skulle bygga på defensivt försvar. De gjorde allt som stod i deras makt att göra, enligt Galtung.

USA, Å SIN sida, drog visserligen tillbaka de flesta av sina kärnvapen från Europa,

men Nato-alliansen bibehölls intakt. USA placerade ut 480 kärnvapenbomber av B-61- typ i Europa, lämpliga att lasta på stridsflygplanen F-15 och F-16. Dessa kärnvapenbomber är avsedda för Ryssland, och står under Pentagons kontroll, enligt Rick Rozoff, i artikeln Nato’s Sixty Year Legacy: Threat of Nuclear War in Europe. Global Research.090331. USA:s F-16 plan som kan bära F-16 atombomber patrullerar idag rutinmässigt nära Rysslands gränser. Stridsplanen startar från Zoknia flygfältet i Litauen, endast fem minuters flygtid från S:t Petersburg, enligt en artikel av Scott Schonaner, 050929.

MICHAIL GORBATJOV och George Bush den äldre möttes i Washington i september 1990 för att bland annat samtala om Tysklands återförening. Den ryske journalisten Valentin Zorin, beskriver detta möte i en artikel i Voice of Russia, 2007: “Bush den äldre lovade Gorbatjov, vid detta möte, att om inte Ryssland opponerade sig mot att ett återförenat Tyskland gick in i Nato så skulle USA inte utvidga Nato österut. “De allierade kommer inte att förflytta sig en tum närmare era gränser”, vidhöll Bush den äldre. Samma löfte gav, enligt Zorin, den tyske förbundskanslern Helmut Kohl och den brittiske premiärministern John Mayor. Valentin Zorin fortsätter: “Ett gammalt ordspråk, som funnits i mer

än 2000 år säger: ”Pacta servanda sunt.” (ung. avtal ska hållas), och enligt ett gammalt talesätt blir en lögnare inte trodd när han en gång talar sanning. Valentin Zorin undrar avslutningsvis: “Vilken slags relation kan Moskva upprätthålla med Washington om man inte kan lita på presidentens ord?” I stället för att hålla sitt löfte till Gorbatjov, bjöd Pentagon in ett stort antal länder till Natos förstuga, Partnerskap för Fred, som är ett samarbetsorgan mellan Natoländer i Europa och Centralasien. I maj 1994 gick Sverige som en av de första länderna med i PFF. Med Natoalliansens egna ord ska Partnerskap för Fred utveckla gemensamma militära relationer med Nato och öka medlemmarnas förmåga att genomföra fredsbevarande, humanitära och andra uppdrag.

RYSSLAND HADE inte räknat med det nära nog furiösa lobbyarbete som de USA-baserade, militära, transnationella företagen, efter det kalla krigets slut skulle bedriva i Östeuropa med Lockheed Martin, Boeing, Raytheon och TRW i spetsen. Dessa firmor satte upp stora kontor under 1990-talet i hela Östeuropa för att sälja sina dödsbringande varor. De arrangerade seminarier, och drev mediakampanjer. Höga militärer uppträdde i TV och propagerade för Nato. TV-spel med reklam

för Nato spreds och sponsrades av tillverkaren av stridsplanet F-15. Dessa militära konglomerat stöttade alla presidentvalskampanjer under 90-talet men framför allt Bush den yngres presidentvalskampanj med miljontals dollar. USA upprättade lånefonder för att östländerna skulle kunna börja handla dyra vapensystem och ännu dyrare stridsflygplan. Central European Defence Loan Fund (CEDL), Defence Export Loan Guarantee (DELG) har uppkommit som effekt av det lobbyarbete som de uppräknade företagen bedrivit i Östeuropa. Ett exempel på detta är, att det utfattiga Rumänien, förmåddes låna 90 miljoner dollar för att inköpa och sätta upp fem radaranläggningar. Genom att utvidga Nato, dra sig ur ABM-avtalet (Anti-Ballistic-Missile-Treaty), vägra ratificera CTBT (Comprehensive Test Ban Treaty-provstoppsavtalet), signalerade USA till Ryssland: ”Ni har ingen talan.”

STEPHEN F. COHEN, historieprofessor vid NewYork University, har beskrivit USA:s politik gentemot Ryssland i artikeln The New American Cold War, publicerad i The Nation, 060719. “USA:s politik mot det sönderfallande Ryssland var obarmhärtigt oförsonlig och utnyttjade Rysslands svaghet efter 1991.USA:s politik mot Ryssland var om möjligt än mer aggressiv och ovillig till kompromisser

än under det kalla kriget. USA vägrade tillstå att Ryssland hade något som helst legitimt nationellt intresse utanför sitt territorium, även i de etniskt besläktade republikerna Ukraina, Vitryssland och Georgien. Det mest förolämpande beteendet mot Ryssland, enligt Cohen var, att USA ansåg att de hade rätt att intervensera i Rysslands inre angelägenheter. Rådgivare från USA invaderade Moskva (även en svensk-ekonom Anders Åhslund), och genomförde ändlösa missionerande uppläxningar, ofta med underliggande hot, om hur detta land skulle organisera sitt politiska och ekonomiska system. Enligt Cohen gav USA även aktivt stöd till grupper som var motståndare till regeringen, till exempel oligarker från Yeltsins tid. Putin skulle störtas genom västfinansierade orange revolutioner, liknande de som genomförts i Ukraina och Georgien. Cohen berättar vidare hur Putin demoniserades i USA:s media och kallades bandit, fascist eller Saddam Hussein. Cohen menar att det

fanns en hög grad av hyckleri; när USA blandade sig i Georgiens eller Ukrainas politik ansågs de sprida demokrati. När Ryssland gjorde liknande saker var de neoimperialistiska.

COHEN HÄVDAR att det kalla kriget tog slut i Moskva men inte i Washington. USA ansåg att Rysslands politik skulle beslutas i Washington. De vanliga ryssarna kom snart att uppfatta ordet demokrati som något som handlade om oligarker och penningsvindlerier. Tidningarna fokuserade på multimillionären Chodorkovsky, i stället för på den ryska fattigdomen eller

President Barack Obamas nationella säkerhetsrådgivare är en före detta general vid namn James Jones. Den minnesgode vet att han tidigare var överbefälhavare för Natos allierade, militära styrkor.

”

på massprotesterna mot de sociala orättvisorna.” (Stephen F.Cohen, The New American Cold War, 060710, The Nation.)
Nato finns idag på alla kontinenter.

PRESIDENT BARACK Obamas nationella säkerhetsrådgivare är en före detta general vid namn James Jones. Den minnesgode vet att han tidigare var överbefälhavare för Natos allierade, militära styrkor. Han står bakom den nya satsningen på Afrika med militärbaser i en stor del av de afrikanska länderna som har olja och andra viktiga naturresurser. Han är även arkitekten bakom bildandet av USA:s Afrika-kommando, AFRICOM, som idag har sitt säte i Stuttgart, Tyskland. Africom inrättades 1 oktober 2007. De flesta afrikanska länderna var ovilliga att hysa USA:s militära kommando inom sina gränser. Såväl Liberia, Djibouti, Nigeria, Libyen och Sydafrika tillfrågades men alla vägrade att upplåta sin mark för detta ändamål. (Källa: United States Africa Command, Wikipedia.)

NORRA AFRIKA, med länderna Tunisien, Egypten, Algeriet och Marocko omfattas redan av ett särskilt partnerskap med Nato. I detta sammanhang är det viktigt att uppmärksamma att Israel idag är en de facto Nato medlem. Mahdi Darius Nazemroaya utvecklar detta i artikeln: Nato and Israel:

Instruments of America's War's in the Middle East, 080129.

DÄR PÅPEKAR Nazemroaya att Israel har ingått militära överenskommelser om samarbete på hög militär nivå med Nato. Enligt samma artikel är Israel en aktiv medlem i Natos Operation Active Endeavour i östra Medelhavet. Trots att Israel inte är en formell Natomedlem, fortsätter han, utgör Israel och Turkiet ryggraden i Natos militära styrka i mellanöstern. Han förutspår att både Turkiet och Israel kommer, att i framtiden, ta sig an stora militära uppdrag i Medelhavsregionen, när det gäller Syrien och Iran. Ett tydligt mönster har utvecklats, enligt Nazemroaya, när det gäller Natos roll i östra Medelhavet. Han har iakttagit att Natos trupper och Natos krigsfartyg är utplacerade i mellanöstern, i Afghanistan och vid gränsen till Syrien och Iran.

I JUNI 2007 deltog Israels utrikesminister Avigdor Lieberman och höga israeliska ämbetsmän i möten med Nato-tjänstemän i framskjuten ställning i Natos högkvarter i Bryssel. Diskussionen rörde sig om eventuell utplacering av Natostyrkor i Gaza-remsan. Man diskuterade även ett utvidgat underrättelsesamarbete mellan Nato och Israel. Enligt samma artikel återvände Avigdor Lieberman till Israel,

efter detta möte, och hävdade i Israels arméradio att USA, EU och Nato hade gett Israel grönt ljus för att få starta krig i mellanöstern genom att anfälla Iran inom en obestämd framtid. Men Israel kan omöjligen utmana Iran på egen hand. Tel Aviv kommer att starta ett krig med Iran endast om de är säkra på att USA/ Nato backar upp dem, allt enligt Nazemroaya.

DE FJÄRRAN länderna Australien, Nya Zeeland, Singapore, Sydkorea och Japan är visserligen inte formella medlemmar i Nato. Men länderna är sammanbundna med USA i allianser via så kallade militära partnerskap och bilaterala, militära överenskommelser med USA och Storbritannien. När det gäller geopolitiken i Ostasien har USA fokuserat på det som den politiska analytikern Nicholas Spykman, kallar "rimland strategy" (rim=kant), nämligen kustregionerna i ostasien. Därför finns stora koncentrationer av USA:s soldater i Sydkorea och Japan. Även Filippinerna, Thailand, Australien, Bangladesh, Indien och Pakistan har basavtal med USA. "Rimland-strategin" innebär instängning av Kina genom att USA kontrollerar vattenvägarna till och från Kina. USA:s relation med Kina är motsägelsefull, enligt Spykman en blandning av inestängning och engagemang. USA får gå försiktigt fram. Kina är

en viktig handelspartner och USA har en ofantlig ekonomisk skuld till Kina. Detta Ost-Nato gör emellertid upprepade aggressiva militärövningar, utanför Kinas och Nordkoreas kuster. Sverige deltog i dessa krigsövningar sommaren 2006, med sju Jas Gripen-plan. Övningen gick under namnet Cooperative Cope Thunder och utgick från Eielson Air Force Base och Elmendorf AFB på Alaska. Krigsträning genomfördes tillsammans med Natoalliansen, Sydkorea, Mongoliet, Bangladesh, Slovakien och Australien.

I JANUARI 2007 besökte Japans premiärminister Shinzo Abe Natos högkvarter i Bryssel. Han lovade då att Japan skulle samarbeta nära Nato i Afghanistan. USA och Japan samarbetar även gemensamt

kring ett gemensamt forskningsprogram om ett missilförsvar. Även Australien och Japan har etablerat ett nära militärt samarbete. Enligt Nazemroaya demoniseras Nordkorea, Kina och Ryssland i respektive länders massmedia för att rättfärdiga den starka militära integrationen som Australien, Japan och andra stillahavsländer utvecklat med USA och Nato.

NAZEMROAYA UTVECKLAR i sin artikel hur Japan gradvis sammanslagit och harmoniserat sin militära politik med USA och Nato. Japan är idag djupt bilateralt sammanbunden med USA:s militär. Japan och även Sydkorea är båda delar av USA militära projekt som innebär att länderna tillåter utplacering av USA:s missilsystem och snabbinsatsstyrkor. Han ser en

parallell systerallians till Nato formera sig. Nazemroaya uttrycker stark oro i sin artikel över att Nato och USA omringar Ryssland och Kina. Med nära 1000 militärbaser, kontroll av världens oceaner, hav och sund samt robotförsvar och rymdens militarisering ska man uppnå total kontroll av världen på alla nivåer.

NÄR PRESIDENT Putin efterträdde Yeltsin, blev en av hans första åtgärder, att under-teckna ryska federationens nya, nationella säkerhetskoncept. Detta skedde den 10 januari år 2000. Då hade inställningen till den nationella säkerheten radikalt förändrats mycket på grund av Natos närmande till Rysslands tröskel. Den gamla skrivningen, från 1997, utgick ifrån att det inte fanns något hot från

I Norden finns ett antal installationer som varit hörnstenar för USA:s kärnvapenpolitik.

”

omvärlden. I den nya skrivningen fokuserar man på hotet från väst med USA i spetsen som strävar efter världshegemoni, genom att dominera världen med sin militära styrka. I det nya konceptet lyfts kravet på att stärka den ryska militära förmågan. Kärnvapen är återigen ett legitimt och nödvändigt vapen. Den ryska ledningen uppfattar utbyggnaden av det så kallade missilförsvaret som ett stort hot mot deras existens. Denna uppfattning stärks av Professor Francis A. Boyle, som formulerat en förklaring till varför USA:s missilförsvar utgör ett dödligt hot mot Ryssland. I artikeln ”US Missiles in Europe: Beyond Deterrence to First Strike Threat”, hävdar professor Boyle att USA idag har kapacitet att genomföra ett första slag och tillintetgöra 99 procent av Rysslands kärnvapen som de förvarar i silos. De eventuella robotar som skulle kunna slinka igenom från rysk sida oskadliggörs av missilförsvaret. Det var av den anledningen som USA drog sig ur det viktiga stabiliserande Anti Ballistic Missile Treaty – för det mesta kallat ABM-avtalet – som var ett avtal som skulle förhindra ett sådant farligt scenario.

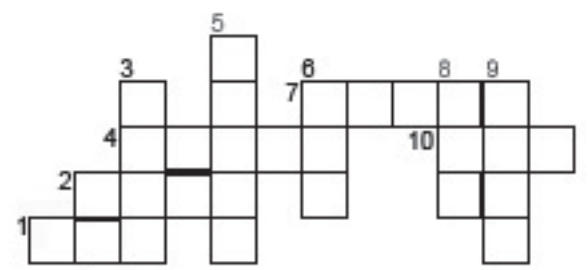
OM USA HAR en garanterad första slagsförmåga kan de tvinga Ryssland att följa USA:s diktat vid en krissituation. Installationer för detta projekt planerades till

Natoländerna Polen och Tjeckien. 2008 undertecknade USA och Tjeckien ett avtal om utplacering av stora radaranläggningar som skulle ingå i systemet. (Källa: www.space4peace.org) Efterhand blev dock president Obama tvungen att ta tillbaka detta beslut eftersom befolkningen, i framför allt Tjeckien, var starkt emot detta. (Mer om detta i Ivona Novomestskas artikel i detta nummer) Trycket blev så starkt att den tjeckiska regeringen föll i april detta år till stor del på grund av denna fråga.

I STÄLLET överväger USA att placera ut dessa anläggningar i Turkiet , Israel och på Balkan (Källa: US to relocate missile defence. Warschawa,UPI 090829.Staff Writers och US Expands Global Missile Shield into Middle East, Balkans, Rick Rozoff. 090911.) Enligt USA:s försvarsminister Robert Gates kan USA komma att placera ut missilförsvaret i Baltikum. Både radaranläggningarna och robotarna skulle i så fall placeras på Aegisfartyg i Baltikum. I Norden finns ett antal installationer som varit hörnstenar för USA:s kärnvapenpolitik – nämligen Thulebasen på Grönland och Keflavik på Island, där USA hade kärnvapen utplacerade under det kalla kriget. Eftersom Natoländerna Danmark och Island officiellt hade en politik att inte stationera kärnvapen på sin mark,

blev det stor skandal, när USA:s dåvarande försvarsminister William Perry, 1995, avslöjade att kärnvapen lagrades på Grönland redan 1958 och på Island 1955. Thulebasen är idag central för USA:s missilförsvar.

MODERN KRIGFÖRING, som den USA genomförde vid sin ockupation av Afghanistan och idag vid attackerna mot Pakistan, använder sig av obemannade flygfarkoster (UAV:s) och GPS-guidade bomber. De dirigeras av rymdsatelliter och kontrolleras långt från slagfältet. Dessa vapen orsakar massiva civila offer. Esrang, raketbas och världens största nerladdare av satellitbilder, ligger inom NEAT Sverige satsar stort på Esrang, de vita radarbollarna växer som svampar ur jorden runt basen. Esrang samarbetar med Nasa och Vandenberg Air Force Base i Californien. Sverige är en av de ledande nationerna i världen när det gäller rymdindustri. Saab Space produkter är till exempel viktiga för Lockheed Martins raket-och satellitsystem, Angstrom laboratorierna tillverkar minisatelliter och GPS. Enligt Bruce Gagnon, Global Network against Weapons and Nuclear Power in Space, kan all rymdteknik användas militärt. Natos utsträckning stannar inte vid jordens yta. ●

1. Natos snabbinsatsstyrka som kan sättas in varsomhelst i världen med några dagars varsel. Beskrivs av Natos ledare som alliansens spjutspets och organisationens hjärta. I juni använde styrkan halva Sveriges luftrum till att träna med sina stridsplan.
2. Politiskt samarbetsorgan mellan Natos medlemsländer och Partnerskap För Fred-medlemmar med syfte att öka militärt och politiskt samarbete.
3. Denna från början FN-ledda styrka i Afghanistan leds sedan 2003 av Nato. I maj 2008 ingick cirka 47.000 soldater från 40 länder i styrkan, däribland svenska soldater.
4. Natos högkvarter i Bryssel.
5. Obemannade strids- och spaningsplan. ”Nato’s eyes in the sky”. Används till övervakning och bombningar och är en del av de resurser som EU ges rätt att använda genom ”Berlin plus-avtalet” mellan Nato och EU.

6. Den andra delen av Natos styrka i Afghanistan som leds tillsammans med USA som ser det som en del i ”Global War on Terror”.
7. Nato på franska och spanska.
8. Natos eget system för lagring och distribution av bränsle och smörjmedel. Sammanlagt en cirka 12,000 kilometer lång ledning som går genom 13 Nato-länder och har en lagringskapacitet på 5,5 miljoner kubikmeter.
9. Natos styrka i Kosovo vars funktion EU:s polis- och rättsinsatsstyrka EULEX gradvis håller på att ta över sedan februari 2008.
10. Förkortning för ett militärt samarbete mellan Nato och länder som är på väg in i Nato.

Lösningen finner du längst ner på sidan

zitser

VI GRANSKAR NATO

www.zitser.se

- LÖSNING:
1. NRF (Nato Response Force)
2. EAPC (Euro-Atlantic Partnership Council)
3. ISAF (International Security Assistance Force)
4. SHAPE (Supreme Headquarters Allied Powers Europe)
5. AWACS (Airborne Warning And Control System)
6 OEF (Operation Enduring Freedom)
7. OTAN (Organisation du traité de l'Atlantique Nord / Organización del Tratado del Atlántico Norte)
8. NPS (Nato Pipeline System)
9. KFOR (Kosovo Force)
10. PFP (Partnership For Peace)

Afghanistan

– träningsfält för världens soldater?

Svenska soldater under Natobefäl i Afghanistan tränas i krigföring under realistiska omständigheter och lär sig använda obemannade farkoster för att fälla bomber, skriver Agneta Norberg.

text AGNETA NORBERG

I början av oktober 2001 inleddes USA:s krig mot Afghanistan. Vi, som brukar arrangera protester mot USA:s krigspolitik, blev överrumplade, för vi hade redan planerat den årliga protestveckan mot USA:s krigföring via rymden denna vecka. Vi hade planerat filmvisningar och diskussioner. Det hela skulle avslutas med en demonstration utanför USA:s ambassad. Några ville ställa in denna protest mot militariseringen av rymden, och prioritera protesten mot USA:s krig i Afghanistan. Jag insisterade på protesten mot USA:s rymdplaner. Jag minns att jag sa: "Rymden används ju i dessa krig". Detta var en vild gissning. Jag visste inte då hur rätt jag hade.

SÅ HÄR LYDER nämligen texten på affischen, inför årets protestvecka mot krig i rymden:

"Den moderna krigföringen, som t.ex. ockupationen av Afghanistan använder sig av förarlösa plan s.k. UAV, Unmanned Aerial Vehicles (obemannade farkoster), och GPS-guidade bomber, dirigerade mot mål via satelliter. De är fjärrkontrol-

lerade via datorer långt från sina mål. Vid attacken mot Irak, 2003, var 70 procent av vapnen som användes av Pentagon, dirigerade av rymdteknologin. USA:s användning av UAV:s utökas i Afghanistan och Pakistan. De står för otaliga civila dödsoffer. Våra barn och tonåringar tränar sig för denna krigföring genom videospel, för att som vuxna soldater bli mördare på långt avstånd från offren. Död och mördande på avstånd betyder ändå att de har blod på sina händer. Vi måste bli varse detta och stoppa den militära användningen av rymden för död och förstörelse."

FÖRARLÖSA FARKOSTER som kan fälla bomber har blivit favoritvapnet i kampen mot al-Qaida. Drones, som de kallas, har dödat 340 människor, mellan augusti 2008 och mars 2009 enligt Wikipedia.

SVENSKA SOLDATER är numera i Afghanistan och står under Natos befäl. De ska också lära sig hantera förarlösa plan. På Försvarmaktens nätsida den 25 februari 2009 finns en annons där de söker efter operatörer för UAV. "Sedan årsskiftet svarar K3 för spaningsföretag med

obemannade luftfarkoster i det svenska förbandet i Afghanistan. Verksamheten har gett ett gott resultat och uppdraget kommer därför att förlängas tills vidare. Nu behöver vi fler operatörer – är du en av dem? Vi söker operatör UAV som ingår i en spaningsgrupp. Är du intresserad av att anställas som UAV reparatör så finns information och ansökningsformulär under arbete och utbildning/utlandstjänst. Försvarmakten."

DRONES TRÄNAS och utprovas i norra Sverige i North European Aerospace Testrange, NEAT, ett område stort som Blekinge. NEAT består av Esranges rymdoperations anläggning, och Vidsel robotprovbas. Saab står för tillverkning av Neuron som den svenska varianten av drone kallas.

AFGHANISTAN ÄR inte bara träningsplats för hantering av vapen. Enligt Rick Rozoff tränar svenska och finska soldater tillsammans i Afghanistan för att föra krig. Han utvecklar detta i artikeln: Afghanistan :Training Ground for War on Russia, 090729. I juni uttryckte en finsk dagstidning att Afghanistan nu är ett finskt krig

Det är pengar som styr vilka åsikter som ska komma fram i samhället.

”

och att detta krig ska förbättra soldaternas förmåga att försvara Finland. I samma artikel citeras Ari Mattola, tidigare kommandant för Finlands trupper i Afghanistan: "Nu kan vi träna i så krigsliknande situationer som bara är möjligt."

RICK ROZOFF går så långt att han menar att USA inte har för avsikt att vinna kriget i Afghanistan. Afghanistan är en utomordentlig plats för samträning av snart sagt all världens soldater. Där kan Nato träna interoperabiliteten, som betyder att soldaterna ska kunna kommunicera på engelska och lära sig använda de moderna sofistikerade vapen som USA vill utprova. Soldaterna kan träna krig i ytterst realistiska former bland världens fattigaste folk. Afghan War: Nato Builds History's First Global Army.Rick Rozoff, 090809.

DEN 5-10 oktober arrangerades Afghanistanveckan på många platser i Sverige. I den broschyr som fanns vid fotoutställningen om Afghanistan i Stockholm har Thage G. Peterson, svenska försvarsminister 1994-97, citerats ut en artikel från Aftonbladet med följande 5 punkter:

1. Sveriges deltagande ett stort elände.

Vi har dragits in i kriget med små steg. Efter åtta år av krig har inte ett enda litet problem lösts. Sverige bör avsluta det militära Afghanistanäventyret men stanna kvar med en civil del för att hjälpa till att bygga upp landet.

2. Det är falsk varudeklARATION.

Afghanistankriget måste till toppen på den politiska dagordningen. Sluta kalla det fredsbevarande insats. Reinfeldt är den förste svenske statschef sedan 1814 att föra krig. Det finns inget klart FN mandat.Truppena står under Natobefäl. Krigsinsatsen kostar Sverige enorma pengar: 1,1 miljarder bara för 2009.

3. Meningslöst krig som aldrig kan vinnas.

Det är också ett orättfärdigt krig. Man kan inte bomba bort idéer. Idag skickar vi det Afghanska folket rätt in i talibanernas händer. Afghanerna har genom historien alltid enats mot utländska trupper.

4 Det är inte vårt krig.

Det är USAs och Natos krig. Bush krig mot terrorismen som Sverige har lockats in i. Min rädsla är att vi dras allt längre in i skiten. Kriget har inget med svensk säkerhet eller narkotikabekämpning att göra.

5.Kriget skadar Sveriges anseende.

Vi måste värna det svenska varumärket att verka för fred mot krig. Som Olof Palme sa: "Man kan inte rädda en by genom att utplåna den."

Thage G. Peterson

Minnen av ett krig

Kira Mitrofanova-Back växte upp i Leningrad och genomlevde belägring av staden, matransoneringar, evakuering och bombningar. Hon tror att Ryssland kan genomleva nästan vad som helst men är orolig för ett nytt krig.

text **AGNETA NORBERG**
bild **LARISSA JIMAN**

Kira kommer emot oss på farstubron, när vi närmar oss det lilla vitmålade huset, som hon hyr i Svedmyra, en förort i Stockholm. Utanför huset har Kira planterat ringblommor och köksväxter. Det påminner om en rysk datja faktiskt. Yorkshireterriern Gustaf, kommer också emot oss, ivrigt hoppande. Kira är en högre 71-årig kvinna med friska, rödblommiga kinder i ett ansikte som domineras av ett par levande, gråblå, allvarsamma, ögon, vars like jag aldrig tidigare sett. Hon är klädd i en enkel tvärrandig bomullströja och långbyxor. Vi går in i köket, vi är vantade, kaffet är klart. Min blick fångas av en vägggalmanacka med rysk text, och en hylla fylld av vackert, ryskt porslin. På spisen står en gryta med svamp och kokar. "Det ska bli inlagd svamp i traditionell rysk stil", förklarar Kira. Vi slår oss ned vid köksbordet. Resan till det förflutna kan börja.

JAG BER KIRA berätta om sin familj och om var hon växte upp.
– Jag växte upp i Leningrad, numera S:t

Petersburg, där jag föddes 1938. Vi var fem syskon. Min mamma hette Zinaida. Hon kom ursprungligen från Pskov, en stad som ligger inte långt från Estland. Mamma var den som skötte hushållet och tog hand om oss barn. Min pappa hette Dimitri. Han var både byggnadsingenjör och läkare, vilket gjorde att han var mycket viktig i försvaret av den inre fronten. Han togs alltså inte ut till militärtjänstgöring. Han arbetade på ett oljeraffinaderi, som han hade byggt upp i Perm i Uralområdet. Eftersom praktiskt taget all produktion tvingades ställa om till militär produktion, var min pappa, med sina kunskaper, oerhört viktig i denna uppbyggnad och omställning, för att förse den ryska befolkningen och militären med det som behövdes i en krigssituation. De flesta fabriker som förflyttades från Leningrad till Ural, byggdes upp mycket snabbt, och började producera viktiga förnödenheter.

Det var en mycket hård militär disciplin mot arbetarna vid dessa fabriker. Det var krigslagar som gällde. För bristande

arbetsdisciplin kunde man bli skjuten. Uppbyggnaden av antalet fabriker som tillverkade pansarvagnar ökade snabbt. Även de fabriker som tillverkade militära uniformer växte i antal.

MINNS DU NÄR KRIGET BÖRJADE?

– Ja, det började i augusti 1941. Jag var fyra år när de började bomba oss och vi var tvungna att ge oss iväg hemifrån från Leningrad. Vi tvingades att evakueras, vi blev beordrade av myndigheterna. Vi begav oss till tågen som skulle föra oss till Perm, en stad som ligger i Uralområdet. Jag minns att vi satt i tåget och att vi närmade oss en station som hette MGA. Mina föräldrar bråkade, minns jag. När tåget stannade tog min mamma en tekanna, grep mig i armen och sa att vi skulle gå och hämta tevattnen. När vi kom ut ur tåget sa hon till mig: "Nu får vi tillbaka till Leningrad". Det var strängt förbjudet, att inte lyda myndigheternas order om evakuering, därför drog hon mig i armen och kröp med mig under godsvagnarna så att ingen skulle se oss.

Unga och gamla, ja, alla som bara kunde, klättrade upp på hustaken och fick tag på dessa brandbomber och kastade bort dem från taket.

”

Vi tog oss på något sätt till Leningrad där vi sökte upp min mosters hus där vi stannade. Det var ett gammalt ruffigt hus, som var skrämmande. Jag drömde mardrömmar om detta hus länge efteråt. Resten av min familj åkte vidare till Perm.

VAD HÄNDE MED RESTEN AV FAMILJEN?

– De trodde att vi hoppat upp på tåget i någon annan vagn. Pappa började leta efter oss i människomassorna när de kom fram till Perm. Han hittade oss inte eftersom vi farit tillbaka till Leningrad. Det skulle ta lång tid innan vi sågs. Jag längtade mycket efter min pappa. Men det gick ganska bra för mamma. Hon fick ett jobb i en av de fabriker som ställt om till krigsproduktion. Än så länge fungerade det mesta som vanligt. Jag gick på dagis medan mamma arbetade. Vi barn pratade mycket om kriget. Vi pratade om vilket hus som skulle bombas och rasa härnäst. Men det vi tänkte mest på och det vi pratade mest om var: Hur ska vi skaffa mat? Vad ska vi äta? Vi var ständigt hungriga. I Leningrad hade myndigheterna förbättrat för krigstid och byggt upp stora lager av mat för befolkningen. Det förfärliga var att det fanns spioner i Leningrad som pekade ut var matförråden fanns och meddelade detta till den tyska krigsledningen. De tyska bombplanen kunde alltså lokalisera dem, bomba och förstöra maten. Tyskarna inte bara bombade våra hus och matförråd, de kastade även brandbomber för att husen skulle börja brinna.

Stadens myndigheter hade format brigader i varje kvarter, för att samarbeta, för att minska bombskadorna och för att vi skulle hjälpas åt att ta hand om varandra och de skadade. Brigaderna gick in i de sönderbombade hus för att se efter att ingen skadad eller död låg kvar i huset. Information om kommande anfall med brandbomber kom via radion. Brigadledningen hade undervisat befolkningen om hur man skulle kasta bort bomberna, när de landade på hustaken. Unga och gamla, ja, alla som bara kunde, klättrade upp på hustaken och fick tag på dessa brandbomber och kastade bort dem från taket.

VAD MINNS DU AV BELÄGRINGEN?

– Vintern 1942 var oerhört kall. Ja, nu frös isen och blev så stark på sjön Ladoga att man kunde transportera mat med lastbilar över isen både till oss som bodde i Leningrad och till fronten. Sommartid var vi duktiga på att odla upp minsta lilla jordplätt som fanns. Men det var förstås ransonering och vi fick speciella kort; ransoneringskort. De som arbetade fick fler kort. Vi fick 125 gram bröd per dag och person – 5x7 cm mörkt bröd. Allt eftersom belägringen och instängningen fortsatte började befolkningen att försöka laga något ätbart av allt möjligt som tänkas kan. Jag hörde talas om att det fanns de som kokade läderbälten och åt. Man åt klister, man åt katter och hundar. Många barn var rädda för att just deras katt eller hund skulle stjälas och ätas upp.

Hungern var hemsk men kylan var också ohygglig. Det gällde att hitta något att elda för att få varmt i huset. Stolar och bord eldades upp ja, ibland alla möblerna för att få värme. Under denna tid längtade jag väldigt mycket efter min pappa. Vi hade ingen kontakt med honom. Men jag vet att han letade efter oss.

STANNADE NI I LENINGRAD HELA KRIGET?

– Nej, efter en tid varnade myndigheterna igen att vi måste ge oss iväg från Leningrad. Nazisterna avancerade mot Leningrad. Samtidigt berättade mamma att hon skulle ha ett barn till. Vi var tvungna att ge oss iväg och den enda väg som var möjlig gick över sjön Ladogas is. Vi packades i lastbilar över Ladogas. Dessa lastbilar drevs med vedeldning. Min uppgift var att kasta in veden så att lastbilen skulle gå. Isen över Ladoga var bara en enda grå sörja. Jag såg med skräck stora vakar i isen där lastbilar som gått före oss sjunkit ner i vattnet och försvunnit. Men vi kom lyckligt över isen. På fasta land sattes vi på ett boskapståg som skulle föra oss till staden Perm och till pappa.

MINNS DU TÅGRESAN – HUR VAR DET?

Det var en lång väg. Tågen var tvungna att stanna då och då för vi bombades och vi var tvungna att fly in i skogen och gömma oss. Vi gömde oss i de stora bombkratrarna som bildats efter tidigare bombanfall. Jag såg döda människor vid

Ryssland genomlevt mycket hårda tider. Och vi kan genomleva nästan vad som helst – bara det inte blir ett nytt krig.

”

sidan av järnvägsspåret, tågagnar som låg kullvälda efter bombningar. I boskapsvagnen var vi tvungna att stå sovande för det var så litet plats. Vi åkte länge, länge med detta tåg. Det var många barn i vagnarna. Det käraste jag hade med mig var en docka som jag fått av min pappa. Huvudet var av porslin och håret var ljusgult. Alla i vagnen ville hålla i min fina docka. När de skulle lämna tillbaka dockan grät de hejdlöst. Min mamma beslöt då att kasta dockan för att inte oro skulle sprida sig i vagnen. I godsvagnen fanns små luckor för luftintag. Mamma öppnade en av luckorna, lyfte upp mig och lät mig kasta dockan. Mamma sa: “Nu åkte dockan tillbaka till Leningrad”

KIRA GRÅTER när minnet av dockan kommer upp.

– Efterhand blev det mer plats för oss i vagnen eftersom många barn dog. De kastades ut och lämnade plats till oss andra. Innan vi kom fram till Perm kunde vi både sitta och ligga i boskapsvagnen. När vi kom fram till Perm fördes mamma till militärsjukhuset för att föda. Även denna förlossning skulle bli kejsarsnitt, på samma sätt som när jag föddes. Någon specialist som kunde utföra kejsarsnitt gick inte att få på närmare plats än Moskva. De hade inga möjligheter att föra henne dit. Läkaren var tvungen att stycka fostret. Det var hemskt.

Vi bestämmer oss för att ta en paus. Det

klara höstluften möter oss vi går ut i solskenet bland dill och morötter i Kiras trädgård. Sedan berättar Kira om tiden i Perm.

– Jag var jätteglad över att få vara med min pappa igen. Men pappa arbetade hela tiden. Han fick lön för sitt arbete i form av särskilda varor, som vodka, tändstickor och tvål. Min pappa drack inte alkohol utan varorna byttes mot vitkål, potatis, surkål och annat. Ja, det var vad vi åt. Pappa förflyttades till Berezniki för att organisera arbetet där. Hans uppgift var att organisera upp arbetet med att ta hand om de barn som blivit föräldralösa och som fördes dit och fick bo på barnhem. Det var kommunistpartiet som organiserade allt detta. Pappa tog kontakt med kolchoser i området för att skaffa mat till barnen. Jag minns min pappa med värme. Han överraskade oss barn genom att ge oss särskilda presenter. En dag sa pappa: ”Titta ut genom fönstret får du se“. Där stod en liten killing – det var presenten. Killingen fick bo i källaren. En annan gång fick jag en gris som var svart och vit. Den hade vi på vinden.

KIRA BJUDER på kaffe med goda små chokladrutor till. Hon berättar om resan tillbaka till Leningrad.

– Grannen fick geten när vi skulle förflyttas tillbaka till Leningrad 1944 med tåg. Vi kom fram till Leningrads station. Vi hade en massa kartonger och väskor. Jag skulle vakta detta bagage vid statio-

nen i Leningrad medan resten av familjen skulle ta reda på var vi skulle bo.

Jag satt på en av väskorna. Men innan resten av familjen samlats igen hade alla kartonger och väskor stulits. Bara den väska jag satt på var kvar. När jag satt där på väskan och såg mig omkring såg jag att alla hus så långt ögat nådde var bombade.

Min pappa skulle nu arbeta på ett sjukhus i Leningrad och vi fick bo i en lägenhet nära sjukhuset.

Jag har minnen av stora fångtransporter av tyska krigsfångar som skulle via Leningrad till Puschkin och Pavlov. De gick till fots genom staden och jag stod vid trottoaren och tittade på.

Fångtransporten fick kommando att stanna. En av de unga männen, som såg hur mager och eländig jag såg ut, gav mig en sammanpressad fyrkant av solrosfröskal. Det var det godaste jag ätit på länge. Han gav mig även sitt lilla matförråd.

Vi bodde även i perioder i Puschkin, där tyska fångar sattes i byggnadsarbete. Där såg jag att de ryska kvinnorna, de som genomlevat den hårda blockaden, var givmilda och gav de tyska tvångsarbetarna mat från sina egna förråd.

Till sist skulle jag vilja säga: Alla vet att Ryssland genomlevt mycket hårda tider. Och vi kan genomleva nästan vad som helst – bara det inte blir ett nytt krig. Jag är glad över att det finns de som kämpar för fred. Vi måste hindra USA från att pressa folk. Folk måste få välja själva. ●

Krigets bortglömda sår

När Hollywood skriver historia handlar världskrigen om västvärlden och förintelsen.

Ur allmänbildningens synvinkel är detta förödande. Sovjets betydelse för krossandet av nazismen och den närmast ofattbara förödelse som nazisterna orsakade i Sovjet görs till en anmärkning i marginalen, skriver historikern Lennart Palm i Göteborgs-Posten ”Freden 1945: Så banaliseras Europas historieskrivning” den 9 april 2005. (<http://www.nyhetsbanken.se/news/view.asp?ID=322>)

I artikeln presenterar han siffror från andra världskriget:

Sovjetunionen, som tillfogade tyskarna 93 % av deras förluster, förlorade under åren 1941-1945 11 miljoner soldater i döda och 18 miljoner i sårade. De civila offren var ännu fler: 17 miljoner döda. Detta kan jämföras med Storbritannien som förlorade cirka 500.000 och USA:s 302.000 soldater under hela kriget.

Till Sovjets mänskliga förluster ska också läggas de materiella:

Tyskarna och deras allierade förstörde helt eller delvis:

15-20 stora städer

2000 mindre städer

70.000 byar

6 miljoner byggnader lades i aska.

32.000 fabriker, 60.000 km järnvägsräls

90.000 km landsväg, 90.000 broar.

98.000 kollektivjordbruk plundrades och förstördes.

Tyskarna lade även beslag på bland annat 7 miljoner hästar och väldiga mängder industriutrustning.

”Skall vi lära något av historien ska den granskas i sin helhet” skriver Lennart Palm. ●

Kosovo – att bomba fram mänskliga rättigheter

Det finns nog inget krig som är så accepterat i Sverige som Natos bombningar av Serbien 1999. Det sägs fortfarande att västvärlden ställde upp för att försvara demokratiska värden. Men nu i efterhand finns gott om information om vad som egentligen hände. Det här är historien om hur Nato bröt ner FN, bombade civila mål, provocerade Ryssland och möjliggjorde fördrivningen av en miljon människor. Allt för att stoppa ett folkmord som inte fanns, därför att landet råkade ligga mitt i en region som USA och Europa hade tydliga visioner för.

text **CASPAR BEHRENDT**

För den som saknar koppling till före detta Jugoslavien kunde 1990-talets krig där kännas som en obegriplig soppa av etniskt hat, och i dag har det lilla vi en gång lyckades förstå börjat vandra in i historiens dimma.

DET MAN SKA komma ihåg när det gäller Kosovokriget är att det började flera år efter att de andra jugoslaviska krigen var slut. Nato startade alltså inte ett bombkrig för att få slut på massakern i Srebrenica, belägringen av Sarajevo eller andra serbiska grymheter som vi kanske har hört talas om från kriget i Bosnien. Situationen på marken när bomberna började falla över Serbien 1999 var att ett inbördeskrig utkämpades mellan statsmakten och en albansk gerilla.

KONFLIKTEN BOTTNADE i att landets nationalistiska president Slobodan Milosevic förtryckte den albanska befolkningen i den serbiska provinsen Kosovo. Albanerna gjorde motstånd, men många av dem ville inte bara ha ett slut på förtrycket utan hade som mål att göra Kosovo självständigt eller ansluta det till grannlandet Albanien.

KOSOVOALBANERNA kämpade länge med ickevåldsmetoder, men när de inte fick gehör för sina krav, varken i Serbien eller internationellt, började UCK-gerillan, Kosovos befrielsearmé, få mer och mer stöd. 1996 började gerillan attackera myndigheter och civila serber.

EFTER ATT HA stämplat UCK som en terrororganisation övergick USA 1998 enligt brittiska militärkällor till att träna och utrusta organisationen. (Källa: The Scotsman, citerad av Chossudovsky: <http://www.globalresearch.ca/articles/CHO110A.html>) Terroristerna skulle snart bli viktiga allierade. Exakt när krigsplanerna började ta form i Washington är svårt att säga, men under 1998 började man göra den klassiska uppdelningen av onda och goda som föregår varje krig.

USA:S REGERING slutade kalla UCK för terrororganisation och började istället använda termen ”rebellrörelse” i sina officiella rapporter.

SÅ SENT SOM i februari 1998 kunde Robert Gelbard, Clintonadministrationens sände-

bud till Kosovo, fortfarande säga: ”UCK är utan tvekan en terroristgrupp” (AFP 23 jan 1998, citerad i: <http://rpc.senate.gov/releases/1999/fr033199.htm>) Ett år senare fastslog senatorn Joe Lieberman, en höjdare inom det demokratiska partiet, att ”USA och Kosovos befrielsearmé står för samma värden och principer” och tillade: ”att slåss för UCK är att kämpa för mänskliga rättigheter och amerikanska värderingar”. (Washington Post, 28 april 1999)

PÅ HÖSTEN 1998 hotade Nato med våld. Om inte regeringen drog tillbaka sina styrkor och gerillan slutade med sina attacker skulle alliansen bomba landet. Serbien lydde till en början och började dra undan sina soldater och poliser från Kosovo, men hotet hade av naturliga skäl inte samma verkan på UCK. En bombkampanj från Nato mot regeringens armé var ju snarare en önskedröm än ett hot för gerillan. Så UCK intog ny mark och förstärkte sin ställning. Som en reaktion på detta avslutade armén sin reträtt och våldsspiralen var igång igen i december.

”VÅLDSSPIRAL” är faktiskt det korrekta ordet. Medier i Sverige och resten av Västvärlden började nu hävda att serberna bedrev en kampanj av etnisk rensning i Kosovo, att byar brändes och albaner begravdes i massgravar eller systematiskt fördrevs ur landet. Amerikanska militärkällor talade om ”100 000 försvunna albanska män”. Men allt det här har visat sig vara lögn eller kraftiga överdrifter. Precis som i alla krig är sanningen det första offret.

UNDER VINTERN 1998/99 fanns personal från Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) på plats i Kosovo för att bevaka konflikten. I sin månadsrapport för mitten av januari till mitten av februari skriver de att ”det bör noteras att under den undersökta perioden är det sannolikt att ett antal av brotten mot vapenvilan var resultat av UCK-attacker mot serbiska polisfordon och polispatruller”.

KONFRONTATIONERNAS FÖRLOPP kan enligt rapporten beskrivas så här (utan att händelserna nödvändigtvis måste ske i den här ordningen):

”Relativt småskaliga UCK-attacker mot den serbiska polisen, vanligtvis mot polisfordon, byggnader och individer – ett oproportionerligt svar från myndigheterna [...] emellanåt med användning av tunga vapen som granatkastare, luftvärnskanoner och stridsvagnar – därav följande befolkningsförflyttningar – och förnyad UCK-aktivitet på annat håll.”

ÄVEN NATOS EGNA rapporter ger liknande beskrivningar. Visserligen fanns en ”atmosfär av rädsla” och omkring 200

000 personer hade flytt från sina hem till andra delar av Kosovo. Men några rapporter om folkmord eller systematisk fördrivning finns inte. Till och med i den allra sista Natorapporten innan alliansen började bomba rapporteras att de flesta offren för våldet i Kosovo var militära, från UCK eller serbiska styrkor.

DET SOM PÅGICK var alltså ett inbördeskrig med svåra konsekvenser för civilbefolkningen. Emellanåt blev de offer för terrordåd från UCK, och andra gånger dog

de i serbiska motattacker. Den stora fördrivningen av albaner inträffade senare, efter att Nato hade börjat bomba och möjligen just på grund av bombningarna. Vi återkommer till det.

UNDER VÅREN 1999 gjorde USA, Tyskland, Frankrike och Ryssland en sista insats för att åstadkomma fred. Det var i alla fall vad som rapporterades i media. Under en ”fredskonferens” på slottet Rambouillet utanför Paris skulle ett avtal mellan Serbien och kosovoalbanerna förhandlas fram.

I SJÄLVA VERKET presenterade USA en text som man krävde att parterna skulle acceptera utan ändringar. Det var ett ultimatum: ”skriv på här, annars bombar vi”. Den som läser den fullständiga texten (inklusive bilagorna som journalisterna som rapporterade från konferensen inte fick se) måste fråga sig om målet verkligen var att få till stånd ett avtal. Texten är nämligen skriven på ett sätt som gör att knappast någon självständig stat skulle kunna skriva under. Bland kraven fanns:

- Obegränsad rätt för Natostyrkor att röra sig i hela Jugoslavien (alltså överallt i de båda delrepublikerna Serbien och Montenegro, inte bara i Kosovoprovinsen).

- Fri tillgång för Nato till Jugoslaviens luftrum och territorialvatten.

- Rätt för Nato att använda tv-nätet för att kommunicera med allmänheten.

- Immunitet mot Jugoslaviens lagar. Om Natos personal begick brott i landet skulle de inte kunna gripas eller åtalas.

- Skyldighet för Jugoslaviens myndigheter att följa Natos order.

- Rätt för Nato att bygga om vägar, broar, tunnlar, byggnader med mera efter eget tycke.

- Avreglering av Kosovos ekonomi, vilket vi återkommer till längre fram i artikeln.

DET ÄR MED andra ord inte ett fredsfördrag utan ett kapitulationsavtal som godkänner en fullständig ockupation av Jugoslavien. Det kan inte ha kommit som en överraskning för Nato att Slobodan Milosevic, som hade sin politiska bas bland serbiska nationalister, inte skulle underteckna ett sådant dokument.

JOHN NORRIS, som vid den här tiden var pressekreterare åt Strobe Talbott, USA:s vice utrikesminister, kom 2005 ut med en bok om diplomatin bakom konflikten. Han skriver att man fick ”vrida om armen ordentligt” på kosovoalbanerna för att få dem att skriva under, eftersom avtalet inte lovade dem omedelbar självständighet. Men när de väl hade skrivit under kunde Serbien lastas för de sammanbrutna ”förhandlingarna”.

FÖRHANDLINGARNA i Rambouillet sammanfattar Norris så här: ”I slutänden kan Rambouillet bara betraktas som en framgång i ett avseende: Det fanns nu ett samförstånd mellan de allierade om att sätta igång luftangrepp mot Jugoslavien.”

KONSEKVENSEN AV Rambouillet blev alltså att Nato kunde rättfärdiga sina bomber. Det finns tunga debattörer som menar att ett sammanbrott i förhandlingarna var själva syftet. Till exempel USA:s före detta utrikesminister Henry Kissinger som kallar avtalsförslaget för en ”provokation” och ”en ursäkt för att börja bomba”:

”Rambouillet är inte ett dokument som någon serb skulle ha kunnat acceptera. Det var ett fruktansvärt diplomatiskt dokument som aldrig skulle ha presenterats i den formen. (Daily Telegraph, 28 juni 1999)

Han menar också att 80 procent av brotten mot vapenvilan begicks av UCK och att den senare etniska rensningen i Kosovo var en konsekvens av bombningarna.

Bombningarnas konsekvenser

Den 22 mars 1999 drogs OSSE:s observatörer tillbaka eftersom Nato-bombningar uppenbarligen var nära förestående. Den 23 mars godkände det serbiska parlamentet de delar av avtalet som handlade om att ge Kosovo en långtgående autonomi, men andra delar, bland annat den om att

Nato i praktiken skulle få ockupera hela landet, var fortfarande oacceptabla för parlamentarikerna. Dagen därpå började Natos bombningar.

SÅ FORT DE internationella observatörerna åkte hem började de verkligen allvarliga serbiska övergreppen mot civilbefolkningen. Under de 78 dagar bombningarna pågick drevs över 800 000 kosovoalbaner ut ur landet.

OFTA ANVÄNDS detta faktum för att rättfärdiga bombningarna, men ett rimligare synsätt är att attacken möjliggjorde övergreppen. Under kaotiska förhållanden och i frånvaro av utländska vittnen fördrevs kosovoalbanerna, som nu – i många serbers ögon – kunde lastas inte bara för UCK:s terror utan också för bomberna som regnade från skyn.

DET VAR OCKSÅ så de insatta såg på saken, även om det inte var den bild som spreds utåt. Ovan nämnda John Norris skriver i sin bok att det stod klart i mitten av mars att ”Belgrad stod i begrepp att sätta igång en intensiv kampanj av etnisk rensning

Så fort de internationella observatörerna åkte hem började de verkligen allvarliga serbiska övergreppen mot civilbefolkningen.

”

om Nato började bomba”. Det kunde man naturligtvis inte acceptera, så vad gjorde man? Började bomba. Vilket som väntat satte igång den etniska rensningen.

ÄVEN NATOS högsta general under kriget, Wesley Clark, såg fördrivningen av kosovoalbanerna som en “helt förutsägbar” konsekvens av bombningarna. I sin självbiografi skrev han senare att han vid ett tillfälle under kriget informerade USA:s utrikesminister Madeleine Albright om att serberna “nästan säkert [skulle] attackera civilbefolkningen” om Natobombningarna fortsatte. Bombningarna fortsatte.

MEN DE HADE inte direkt någon effekt. De serbiska styrkorna gömde sig frångående i skogarna och Natos plan flög så högt (för att undvika egna förluster) att de ibland hade svårt att skilja på militärkolonner och flyktingkonvojer, vilket fick förödande konsekvenser.

NÄR DEN SNABBA seger som man drömt om inte kom, övergick Nato till att med berättmod begå krigsbrott, nämligen genom att bomba civila mål. Norris skriver att Natos

ledare redan i början av april efter viss vanda kom fram till att attacker mot ”oljerafinaderier, broar och tåg” var ”fair game”. Om man tvivlar på Norris uppgifter ska man veta att Strobe Talbott, som skötte USA:s diplomati under kriget, står för förordet i boken. Där skriver han att ”det här är boken man ska läsa om man vill förstå vad som försiggick i Clintonadministrationen” under hela krisen.

UNDER KODNAMNET Fas 3 skulle Nato snart komma att bomba även allmänna

transportmedel, sjukhus, skolor, museer och kyrkor. Den undersökande journalisten John Pilger citerar i en artikel i tidningen New Statesman Kanadas ambassadör i Belgrad under kriget: ”Det var allmänt känt att Nato gick över till Fas 3 [efter ett par veckor,] annars skulle de varken ha bombat broar eller marknadsplatser på söndageftermiddagar.”

I juni fick Nato till slut Milosevic att skriva under ett avtal som väldigt mycket liknade texten från Rambouillet. Men

utan kraven på ockupation av hela Jugoslavien. Frågan är om inte Milosevic hade varit beredd att skriva under ett sådant avtal mycket tidigare. Kanske rent av innan bombningarna startade?

NÄR KRIGET var över rullade de serbiska stridsvagnarna ut ur Kosovo och lämnade över kontrollen till Nato. Mängder av kosovoalbaner kunde återvända. In strömmade också journalister och utredare som skulle dokumentera det folk-mord som man hade fått veta att serberna hade genomfört. USA:s försvarsminister William Cohen hade till exempel sagt i tv att 100 000 albanska män i stridsför ålder saknades och att ”de kan ha blivit mördade”.

Men de som skulle verifiera detta fick ett svårt jobb. Wall Street Journal publicerade till slut, i november 1999, en uppgörelse med ”besattheten av massgravar”. Istället för de ”gigantiska avrättningsplatser som en del utredare hade fått veta att de kunde vänta sig ... framträder ett mönster av sporadiska dråp och mord [framför allt] i områden där UCK har varit aktiva.”

Ett år senare konstaterade Internationella

Det är uppenbart att kriget i Kosovo inte var en ”kamp mellan ont och gott” även om både Albright och Blair uttryckte det just så.

”

krigsförbrytartribunalen för före detta Jugoslavien att man dittills hade hittat 2 788 kroppar. Inklusivt stridande på båda sidor och serber och romer som mördats av UCK.

EFTER KRIGET var det UCK:s ledarskikt som kom till makten i Kosovo, och de sitter fortfarande kvar. Över 200 000 serber, romer, bosniaker, turkar, kroater, judar och turkar har fördrivits av UCK utan ingripande av Natostyrkorna, enligt John Pilger. Alldeles nyligen har det nu självständiga Kosovo fått en styrka som kommer att utvecklas till en egen armé, under ledning av en av de tidigare UCK-ledarna.

Natos verkliga motiv

Det är alltså uppenbart att kriget i Kosovo inte var en ”kamp mellan ont och gott” även om både Albright och Blair uttryckte det just så. Kosovoalbanerna var förtryckta och hade en mycket svår situation, men inte svårare än vissa andra folk i andra länder, och något folkmord var det inte tal om.

Då frågar man sig naturligtvis: vilka var

de verkliga skälen till att Nato började bomba?

FÖR DE FLESTA, även för många som i vanliga fall är skeptiska när USA och Europa går ut i krig, var det svårt att se att Nato skulle ha något direkt egenintresse i det här fallet. Antagligen var det en av anledningarna till att så många trodde på krigsförespråkarna när de sa att det var ett krig för den goda sakens skull, att det var ”humanitära” bombningar.

I EFTERHAND ÄR det möjligt att se egenintresset klarare, även om det fortfarande inte går att plocka ut ett enstaka motiv och säga: det här var anledningen. Snarare var det så att USA och Nato uppnådde många små mål på en gång i Kosovo.

Ekonomisk agenda

Ur John Norris bok Collision Course får vi veta en hel del om spelet bakom kulisserna. Norris hade som sagt god insyn i vad som hände eftersom han var pressekreterare åt USA:s vice utrikesminister Strobe Talbott, som representerade USA i förhandlingarna med EU, Ryssland och Jugoslavien.

NORRIS FÖRSVARAR Natos anfall med hänvisning till serbernas grymhet. Men det intressanta är att han skriver att det var något annat som var huvudskälet. Han menar att det var Milosevics ovilja att förändra sitt land som utlöste aggressionen: ”Det var Jugoslaviens motstånd mot de djupare trenderna av politisk och ekonomisk reform – inte kosovoalbanernas svåra situation – som bäst förklarar Natos krig. Milosevic hade varit en vagel i ögat på den transatlantiska gemenskapen så länge att USA kände att han inte skulle reagera utan militärt tryck.”

På en annan plats, i en annan tid, hade antagligen ingen brytt sig om det senaste jugoslaviska inbördeskriget, antyder Norris, men landet råkade ligga mitt i en region som USA och Europa hade tydliga visioner för:

”[Nato:s ledare] insåg att en militär förlust eller en ljunnen politisk kompromiss skulle ha allvarliga följder för den transatlantiska politiska, ekonomiska och strategiska agendan. Ett misslyckande skulle ha kastat en skugga av tvivel över Natos framtid som organisation och allvarligt ha komprometterat dess förmåga att vidga

1999 hade Sovjetunionen försvunnit och för USA började det internationella regelverket antagligen kännas som en för trång kostym som hindrade dess handlingsfrihet i onödan.

”

kretsen av demokratier och öppna marknader österut” och ”Nato gick till krig i Kosovo eftersom dess politiska och diplomatiska ledare hade fått nog av Milosevic och av att se hans agerande störa planerna på att få in fler nationer i den transatlantiska gemenskapen.”

KAPITEL FYRA i Rambouilletavtalet handlar om hur Kosovos ekonomi ska se ut efter den tilltänkta Nato-ockupationen av provinsen och slår fast att ”Kosovos ekonomi ska fungera enligt principen om öppna marknader” och ”det ska inte finnas några hinder för den fria rörligheten av människor, varor, tjänster och kapital till och från Kosovo.”

Man kan se de här paragraferna som ett försök förbjuda Serbien att sabotera Kosovos ekonomi genom att blockera gränserna. Samtidigt är formuleringarna en frihandelsförespråkares önskedröm, och de öppnar upp Kosovo för utländska företag.

OM SKÄLET TILL bombningarna och den efterföljande ockupationen var att hindra ett folkmord kan man fråga sig varför en grundläggande förändring av provin-

sens halvsocialistiska ekonomi finns med bland kraven på Milosevic.

Journalisten John Pilger påpekar att Natos bomber träffade statsägda företag i mycket högre grad än militära mål. Totalt förstördes 14 stridsvagnar under hela kriget, jämfört med 372 statliga industricentra. Samtidigt träffades inte en enda privat eller utlandsägd fabrik, enligt Pilger.

Kamp mot världsorganisationen

”Det sista Clintonadministrationen ville var att FN skulle delta direkt i förhandlingarna, eftersom man inte litade på att [FN:s generalsekreterare] Annan skulle mäkla fram en överenskommelse som uppfyllde Natos krav”, skriver Norris.

OM MAN JÄMFÖR världen med ett land och FN med det landets rättsväsende så är ett sådant citat ganska anmärkningsvärt. Men det internationella regelverket och FN skapades i en tid då USA inte var en ensam supermakt. 1999 hade Sovjetunionen försvunnit och för USA började det internationella regelverket antagligen kännas som en för trång kostym som hindrade dess handlingsfrihet i onödan.

Visserligen hade USA:s regeringar även tidigare bara respekterat FN-beslut när det passade, men i den nya världen blev attackerna mot systemet öppnare och rakare.

NORRIS SKRIVER att höga tjänstemän i Clintonadministrationen hade blivit ”djupt förargade” över ett uttalande från Kofi Annan under kriget. Visserligen gillade man att han ställde krav på Jugoslaviens myndigheter om att de skulle avbryta fördrivningarna av kosovoalbaner och dra tillbaka sina militära styrkor. Men man tyckte inte om att han i uttalandet fortsatte med att ställa krav på Nato. Annan uppmanade Nato att sluta bomba omedelbart om Milosevic uppfyllde sina villkor. ”Washington gillade inte att Annan dikterade villkoren för hur konflikten skulle sluta, och det här spädde ytterligare på USA:s ovilja mot en aktiv roll för FN i diplomatin”, skriver Norris.

ANDRA NATOLÄNDER, särskilt Frankrike, tyckte å andra sidan att det var viktigt att ett fredsavtal skulle vara förankrat i FN-systemet. Därför stod USA inför en

knepig uppgift, skriver Norris: att ”säkerställa en slutgiltig resolution från FN:s säkerhetsråd utan att ge FN en betydelsefull roll i diplomatin”.

Det sades att FN var ineffektivt eftersom Ryssland och Kina kunde lägga in sitt veto mot insatser för att rädda människoliv. Västvärlden måste därför våga ta sitt ansvar och ställa upp för grundläggande mänskliga värden även utanför FN:s ramar. Men den internationella rättens själva syfte är att vara ”ineffektiv” om man vill uttrycka det så. Den starkaste ska inte ha rätt att göra som den vill, eftersom alla stater tenderar att agera i sitt eget intresse, på andras bekostnad. Alltså precis det som hände i Kosovo.

Stolthet

Förutom de mål som Nato hade vid konfliktens början tillkom det åtminstone ett till under krigets gång: att bevara Natos stolthet. Om man läser Norris bok framgår det att ledarna i Väst hade investerat så mycket av sin trovärdighet i kriget att det inte gick att avsluta det utan en tydlig seger, eller åtminstone något som såg ut

och kunde beskrivas för allmänheten som en tydlig seger. Det kan verka cyniskt att tro att någon är beredd att fortsätta släppa bomber över ett helt land för att inte tappa ansiktet, men det är faktiskt vad de amerikanska ledarna själva säger i Norris bok.

PÅ ETT STÄLLE skriver Norris om ett möte mitt under kriget mellan Bill Clinton och Tony Blair. Clintons nationella säkerhetsrådgivare Sandy Berger som också var närvarande uttryckte sig så här: ”Det spelar ingen roll vad det kostar, vi kan inte förlora. Vi har investerat Natos trovärdighet. Vi har

investerat USA:s trovärdighet. Vi har investerat brittisk trovärdighet, och vi kommer att göra allt som krävs [för att vinna]”.

NORRIS FRAMHÅLLER dessutom själv trovärdighetsfaktorn i sin egen analys: ”USA och Nato använder sin stora militära styrka för att försvara vitala intressen, och institutionell stolthet är i slutändan ett av dessa intressen. Milosevic hade dansat på vulkanens topp så länge att han glömde att det fanns en anledning att mäktiga nationer som Kina och Ryssland hyser en genuin fruktan för Nato.” ●

Konflikten är löst

Nu säger jag det för allra sista gången.
Sluta nu.
Om jag ser någon av er skjuta en gång till
då blir det ingen efter rätt.

Hör ni inte vad jag säger?

Då tar jag pistolerna
och gevären och granaterna och kanonerna.
Då kan ni inte ha dom
om ni bara håller på och skjuter på varandra hela tiden.
Nu får det vara slut.

Jag bryr mig inte om vem det var som började.
Det spelar ingen roll.
Sluta döda nu.
Sluta kriga.
Nu räcker det.
Nu får det vara slut.

Titta här vad tråkigt det ser ut,
trasiga hus, ensamma barn, döda människor överallt.
Ingen mat finns det, allt är förstört.
Nu får det vara nog. Nu får ni säga förlåt.
Gör det.
Säg förlåt till varandra.

Ja.

Ja gärna.
Jag förlåter dig gärna säger man när någon säger förlåt.

Nu får vi hjälpas åt att bygga upp städerna,
ta hand om dom övergivna människorna,
läka såren
och aldrig, aldrig göra om sådana här dumheter igen.

Nu äter vi risalamalta.

LINA EKDAHL

ur diktsamlingen Människan pratar, 1997

En farlig motsägelse

Oron sprider sig att Natos utvidgning kommer att öka antalet stater som ingår i alliansens kärnvapenstruktur.

”

Det finns märkliga motsägelser i Natos försvarsstrategi. De allra flesta av medlemsstaterna definieras som icke-kärnvapenstater inom icke-spridningsavtalet NPT. Samtidigt tillhör de en allians som har kärnvapen som hörnsten i sin militära doktrin. Ianthe Holmberg baserar sin text på en artikel av Karel Koster.

text IANTHE HOLMBERG

År 1999, då Nato firade 50-årsjubileum i Washington DC, bekräftades att kärnvapen spelar en grundläggande roll för alliansens styrkor. Samtidigt konstaterade man att alla allierade stater har skrivit under avtalen som rör nedrustning, det vill säga både konventionen angående biologiska och kemiska vapen och icke-spridningsavtalet. Det deklarerades också att man var fast besluten att hålla dessa avtal. Denna motsägelse har spelat en mycket negativ roll när det gäller att ta konkreta steg mot kärnvapennedrustning.

NATO HAR stor kapacitet för att göra verklighet av sin kärnvapenstrategi. De brittiska och franska ubåtarna bestyckade med långdistansrobotar patrullerar världshaven i avskräcknings syfte. Fyra av USA:s Trident-ubåtar lyder under Natoländernas överkommando SACEUR (Supreme Allied Commander Europe) och, kanske ännu viktigare, flygplan hos sex ”icke-kärnvapen” länder som är Natomedlemmar i Europa är utrustade för fällning av kärnvapenbomber. Dessa kärnvapen står under respektive lands kontroll. 480 kärnvapenstridsspetsar är utplacerade på flygfält i Belgien, Nederländerna, Tyskland, Italien, Grekland och Turkiet, samt

i kärnvapenlandet Storbritannien. Dessa kärnvapen tillhör alltså USA, men skall också kunna användas av värdnationens stridsflygplaner som tränas av USA. Vem är då innehavare av kärnvapen? Under vilka omständigheter skulle dessa kärnvapen kunna tas i bruk? Enligt åtaganden under icke-spridningsavtalet, paragraferna 1 och 2, skall inte kärnvapen förflyttas eller tas emot av något land som undertecknat avtalet.

Beredda att ta till kärnvapen först

Enligt dokument som först nu blivit allmänt kända (MC 400/2) finns formuleringar som visar att Nato är berett att använda kärnvapen mot stater som innehar biologiska eller kemiska vapen, även om de har undertecknat icke-spridningsavtalet. Detta dokument antogs enhälligt vid North Atlantic Council den 16 maj 2000. Medlemsstaterna kan alltså ta till kärnvapen mot stater som använder, hotar att använda eller helt enkelt innehar massförstörelsevapen. Luke Hil, Brysselkorrespondent vid USA-baserade Defence News, citerar en Natotaliesman: ”Kärnvapen är vårt enda massförstörelsevapen. Kärnvapen utgör, ifall det finns ett massförstörelsevapenhot mot Nato, inklusive

hot med kemiska och biologiska vapen, den enda avskräckning vi har.” En sådan politik liknar den som antogs av USA 1996 som tillåter kärnvapenanfall mot stater eller aktörer som använder eller förbereder användning av massförstörelsevapen mot USA-mål. USA/Nato anser sig alltså ha rätt till ”first strike”, rätten att slå till först med kärnvapen.

Negativa säkerhetsgarantier

Man frågar sig på vilket sätt detta harmoniserar med andra överenskommelser som icke-spridningsavtalet lett fram till. Här finns också en dubbelhet. Staterna som skrev under avtalet lovades, i utbyte mot att ej tillverka egna kärnvapen, en garanti att kärnvapenstaterna aldrig skulle attackera dem med sådana vapen. Dessa så kallade ”negativa säkerhetsgarantier” var av stor betydelse när avtalet förlängdes på obestämd tid 1995. Men trots att garantierna även finns inskrivna av FN i säkerhetsrådets resolution 984 (1995), ifrågasätts de av Ryssland och USA. Nato har inte officiellt antagit dessa negativa säkerhetsgarantier med hänvisning till att ansvaret för beslut om användande av kärnvapen inte tas av Nato utan av kärnvapenstaterna själva, vilka står fast vid

sina garantier. Detta enligt den dåvarande nederländske utrikesministern. Samme talesman ansåg dock att icke-spridningsavtalet inte hindrar användandet av kärnvapen mot stater som har biologiska och kemiska vapen.

Kritik mot Natos kärnvapenpolitik

Kritiken mot denna dubbelhet har inte låtit vänta på sig. Icke-spridningsavtalet förnyas vart femte år, och dessemellan hålls förberedelsemöten under namnet Prepcom. Vid ett sådant möte 1998 uppmånade alliansfria länder (113 stater) i en rapport ”kärnvapenstaterna att avstå från att dela kärnvapen med icke-kärnvapenstater och stater som inte skrivit under avtalet”. Man bekymrar sig för ”nuclear-sharing”, att dela med sig av sina kärnvapen och menar att det finns skäl att betvivla vissa Natostaters vilja att stå fast vid icke-spridningsavtalets artiklar 1 och 2 med sitt förbud att förflytta och mottaga kärnvapen.

ORON SPRIDER sig att Natos utvidgning kommer att öka antalet stater som ingår i alliansens kärnvapenstruktur. Redan vid PrepCom mötet 1997 argumenterade Sydafrika att den planerade utvidgningen

av Nato skulle föra med sig ett växande antal kärnvapenstater. Dessa stater kommer att delta i träning kring användning av kärnvapen, vilket betyder att de nya Natoländerna introducerar kärnvapenavskräckning i sin försvarspolitik. Inga kärnvapen är, efter vad vi vet, för närvarande utplacerade i Polen, Ungern, Tjeckien, Estland, Lettland och Litauen, Bulgarien och Rumänien, men alla dessa Nato länder är involverade i planering för användande av kärnvapen i krig. Nato har inte garanterat att de inte kommer att utplacera kärnvapen på de nya staternas territorium. De har endast sagt att de inte har några planer på att göra det.

ÅRLIGEN LÄGGS det i FN fram resolutioner av de länder som betecknar sig som New Agenda Koalitionen, nämligen Brasilien, Egypten, Irland, Mexico, Slovenien, Sydafrika och Sverige, som kräver mer handfasta steg mot kärnvapennedrustning. I en rapport från 1998 understryks ”att varje artikel i icke-spridningsavtalet är bindande för respektive stater i alla tider och vid alla omständigheter”. 1999 röstade USA, Storbritannien, Frankrike, Polen och Ungern mot denna resolution. De övriga Natoänderna lade ner sina röster.

I en senare omröstning i samma fråga skedde samma sak, dock var Kanada ett lysande undantag som markerar självständigt mot Natos kärnvapenstrategi.

Kärnvapen flyttas från Belgien?

De återkommande protesterna mot kärnvapenbasen Kleine Broegel i Belgien har börjat ge verkan. Där har även svenska aktivister deltagit i lyckosamma aktioner. En resolution i det belgiska parlamentet har krävt att USA tar bort sina kärnvapen från basen. Ifall USA helt och hållit flyttar sina kärnvapen från de sex ”icke-kärnvapen”-länder där sådana finns utplacerade, kommer Frankrike och Storbritanniens kärnvapen ändå att kvarstå. Om man räknar med alla länder som ingår i EU:s försvarsallians är antalet länder som tränas i kärnvapenanvändning förmodligen ännu större. USA:s borttagande av kärnvapen från Europa innebär inte att kärnkraftmotståndarnas utmaningar försvinner. ●

2010 – en sista chans för freden?

I inledningen till FN:s konvention om mänskliga rättigheter står det att ”erkännandet av det inneboende värdet hos alla medlemmar av människosläktet och av deras lika och oförbytterliga rättigheter är grundvalen för frihet, rättvisa och fred i världen”. I artikel 3 står det ytterligare att ”envar har rätt till liv, frihet och personlig säkerhet”, skriver Ulla Klötzer, lärare och aktiv inom rörelserna Kvinnor Mot Atomkraft och Kvinnor för Fred i Finland.

text **ULLA KLÖTZER**

Ett av de största hoten mot dessa mänskliga rättigheter utgör de cirka 25.000 atomvapen som finns i världen idag. För att avskaffa atomvapenhotet inleddes ick-espridningsavtalsprocessen år 1968 då avtalet var klart för ratificering av världens länder. Avtalets syfte är att endast fem stater i världen ska tillåtas ha atomvapen; USA, Storbritannien, Frankrike, Kina och Ryssland. Dessa länder förbinder sig att inte överföra atomvapentechnologi till andra stater. Övriga länder förbinder sig att inte utveckla sådan teknologi. De fem atomvapenmakterna förbinder sig också att minska, och på längre sikt avskaffa sina atomvapnen.

ENLIGT AVTALET har alla stater rätt att använda atomteknik för fredliga ändamål, det vill säga för att producera el med atomkraft. De stater som saknar atomvapen förbinder sig att tillåta inspektion av FN-organet IAEA. Trots alla de vackra fraserna i avtalet finns det idag inte längre 5 utan 8 atomvapen-

länder i världen, och dessutom 4 potentiella sådana. Orsaken till detta är stycket ovan som tillåter “fredlig” produktion av atomkraft, vilket ger intresserade länder tillgång till en teknologi som även kan användas för icke fredliga ändamål.

ATOMVAPEN OCH atomkraft tätt samman-
svetsade.En typisk atomkraftsreaktor på 1000 MW producerar årligen i medeltal 20 ton använt reaktorbränsle (högaktivt avfall).Det behövs 4 - 8 kilo plutonium för att tillverka en atombomb. I själva verket är alla atomkraftverk energiproducerande potentiella atombomber. I IAEA:s bulletin 49/4/1998 (A Radiological Legacy, Abel J. Gonzalez) kan man läsa att:
”Produktionen av atomvapen omfattar att man säkerställer en mängd anrikat uran eller plutonium för fissionsändamål och tritium och deuterium för fusionsändamål. Bränslecykeln för militära ändamål liknar den för de fredliga programmen för produktion av elektricitet: urangruvdrift

samt bearbetning och anrikning av uranet, bränsletillverkning, drift av materialproducerande reaktorer samt bränsleupparbetning huvudsakligen för att separera plutonium.”

I NEWSWEEK i februari 2006 skrev Arjun Makhijani, chef för institutet för energi- och miljöforskning i Maryland i USA (Institute for Energy and Environmental Research), att det använda reaktorbränsle som finns i världen idag innehåller tillräckligt med plutonium för cirka 200.000 atombomber. Sedan dess har mängden ökat ytterligare.

SAMTIDIGT SOM atomvapennedrustningen har gått framåt med snigelfart har man utvecklat och använt de förödande DU (depleted uranium)-vapnen som är både radioaktiva och kemiskt giftiga. Utarmat uran, uran-238, som är DU-vapnens råvara, uppstår som biprodukt vid produktion av atomvapen och bränsle för atomkraftverk. Beroende av anrik-

ningsgraden uppstår vid produktion av reaktorbränsle för ”fredlig” elproduktion stora mängder DU. En reaktor på 1.300 MW uppskattas ge upphov till cirka 210 ton DU per år. Även vid upparbetning av använt reaktorbränsle uppstår det DU. För atomindustrin utgör detta radioaktivt avfall som måste lagras till stora kostnader. Då militärindustrin av DU tillverkar ammunition och annat krigsmaterial uppnår man en dubbel ekonomisk effekt. Atomkraftsindustrin sparar på avfallskostnaderna och vapenindustrin får mer eller mindre gratis råvara till förödande vapen.

DU-AMMUNITIONEN kan genomtränga tunga pansarvagnar och bunkrar. Vid explosionen omvandlas rörelseenergin till hetta och uranet börjar brinna såsom även målet för attacken. Vid förbränningen uppstår uranoxid, det vill säga mikroskopiska partiklar som sprids som kemiskt och radioaktivt damm över vidsträckta områden. Partiklarna hamnar huvudsak-

ligen via andningsorganen i människans kropp.

DU-VAPNEN har använts av USA, England och av Natostyrkorna i det första Irak-kriget i Kuwait, samt i Kosovo, Serbien, Bosnien och Afghanistan. Sannolikt har även Israel använt DU-vapen i Libanon och nyligen i Gaza.

DESSA VAPEN har gett upphov till olika sjukdomar bland tusentals civila i de berörda områdena och bland USA:s och Natos egna soldater. Åtminstone 20 länder uppges ha DU-vapen. Halveringstiden (den tid det tar innan aktiviteten har minskat till hälften av vad den var från början) för DU är 4,5 miljarder år – vårt solsystems ålder. Så här beskriver filmproducenten Frieder Wagner DU-vapnens följder i tidningen Zeit-Fragen i juni 2006:
”På barnsjukhusen i Bagdad och Basra har jag sett skräckinjagande foton som ännu idag förföljer mig i mina drömmar:

DU-vapen har gett upphov till olika sjukdomar bland tusentals civila.

”

nyfödda bebisar utan ögon, näsa, utan huvud, utan armar och ben. Bebisar vars inälvor växte utanpå kroppen i en säck. Alla dessa bebisar dog inom bara några timmar eller dagar.”

I OKTOBER 2008 röstade 141 länder i FN:s generalförsamling för en resolution som kräver att FN:s olika medlemsorganisationer skall uppdatera informationen om DU-vapnens hälso- och miljöeffekter. USA, England, Frankrike och Israel röstade mot resolutionen. 34 länder avhöll sig från att rösta, bland annat Sverige och Danmark samt Ryssland.

MINST 40 länder, alltifrån Mellan-Östern till Latin-Amerika har låtit FN-tjänstemän förstå att de är intresserade av att inleda atomkraftsprogram. Bland annat Förenade Arabemiraten, Libyen, Algeriet, Marocko, Jordanien, Turkiet och Egypten har nyligen meddelat att de ämnar investera i atomkraft. Dessutom har Finland, England, Kina och Indien planer på en utbyggnad av atom-

kraften. I USA var temat aktuellt under Bush-regimen, som var villig att erbjuda stort finansiellt stöd för nya civila reaktorer. Obama-regimen har dock skurit ner stödet för Yucca Mountain, slutförvarsprojektet som stampat på stället i många år. Detta har av en del medier tolkats som ett minskat intresse för nya reaktorer.

FRANK BARNABY, forskare vid Oxford Research Group i England, uttryckte sin oro över intresset för nya atomkraftverk i tidningen Guardian 16.3.2009. Han framhävde de stora riskerna med en spridning av nukleär teknologi och varnade för att det kunde leda till ”nukleär anarki”. Vilket land som helst som tar i bruk nya atomkraftsreaktorer skulle ha en rätt enkel tillgång till plutonium, framhävde Barnaby. Han varnade även för brist på uran, och för att den typ av reaktorer som det franska EDF önskar bygga i England, det vill säga EPR-reaktorer som kan drivas med MOX-bränsle, skulle öka intresset för upparbetning av använt reaktorbränsle vilket leder till ökade mängder plutonium.

1995 SAMLADES medlemsstaterna för den första översynskonferensen och beslöt då att förlänga NPT-avtalet för obestämd framtid. Sedan dess har det hållits ytterligare 2 översynskonferenser. Vid konferensen år 2000, antog de 187 medlemsstaterna en handlingsplan i 13 steg för nedrustning av världens atomvapenarsenaler. Vid konferensen år 2005 ville vissa stater inte längre godta de 13 stegen. Den fem veckor långa konferensen kunde knappt enas om en dagordning och nådde inget formellt slutdokument och kan därför anses som ett stort fiasko.

I MAJ 2010 äger den fjärde översynskonferensen rum i New York. Skall denna konferens äntligen leda till resultat?

SER MAN PÅ läget i världen idag med Iran som har nukleära anläggningar vilka omfattar hela atomvapencykeln, och tar man del av hur Frankrikes president Nicolas Sarkozy åker runt i världen och bjuder ut franska atomkraftsreaktorer till länder som sannolikt skulle utnyttja teknologin även för annat än ”fredlig” elproduktion, blir man pessimistisk.

MEN DEN 5 april, 2009 höll president Barack Obama i Prag ett tal om atomvapen. I sitt tal framhävde han betydelsen av att förstärka NPT-avtalet som en bas för samarbete. Även om Obamas ställningstagande är hoppingivande är det sorgligt att han inte vågar ta steget fullt ut och fördöma atomkraften som utgör det största hindret för total atomvapennedrustning.

I SLUTET AV april 2009 utnämndes Susan Burk till USA:s representant vid översynskonferensen 2010. Detta anses av många som ett tecken på att USA kommer att visa god förhandlingsvilja. Burk ledde president Clintons delegation vid konferensen 1995 då medlemsstaterna beslöt att avtalet skulle förlängas på obestämd tid. Det var en signal från världens länder att man ansåg frågan om atomvapennedrustning och icke-spridning som mycket viktig och ville fortsätta arbeta för att uppnå detta mål. Susan Burk har klart och tydligt sagt att hon vill arbeta för att översynskonferensen 2010 skall förstärka NPT-avtalet och göra det till en effektiv juridisk och politisk barriär mot atomvapenspridning.

”Atomens klyvning har förändrat allt annat utom vårt tänkesätt och därför driver vi mot en katastrof utan motstycke.”

Albert Eilstein

HOPPINGIVANDE ÄR även den oerhört envist växande rörelsen ”Mayors for Peace” (Borgmästare för Fred). Vid en FN specialsession om nedrustning i juni 1982 föreslog Hiroshimas dåvarande borgmästare Takeshi Araki ett speciellt program för att befrämja solidaritet mellan städer som omfattar en total nedrustning av atomvapen. Rörelsen tog fart och i mars 1990 registrerades den som officiell FN medborgarorganisation (NGO).

IDAG OMFATTAR ”Mayors for Peace” 3.104 städer i 134 länder och regioner. I Europa leder Belgien med 337 städer följd av Tyskland med 315 och Italien med 312. Av de nordiska länderna ligger Norge i täten med 86 medlemsstäder följd av Danmark med 13, Sverige med 11 och Finland med ynkliga 3 medlemmar. Målet är total nedrustning fram till 2020; Hiroshima-Nagasaki-protokollet.

I APRIL 2009 godkände EU-parlamentet med 177 röster mot 130 Hiroshima-Nagasaki protokollet som ett konkret medel att uppnå en atomvapenfri värld år 2020. Beslutet omfattades av parlamen-

tariker från alla partigrupper, vilket visar att EU vill göra atomvapennedrustningen till en topp-prioritet för EU:s medlemsländer. Även den belgiska senaten omfattade i januari 2009 Hiroshima-Nagasaki protokollet och redan i juni 2008 omfattade även USA:s borgmästarkonferens protokollet. Vid den årliga konferensen deltar representanter för städer med en befolkning som överskrider 30.000 invånare. För närvarande finns det 1.201 sådana städer i USA.

I JULI 2009 meddelade den internationella fackföreningskonfederationen, ITUC att de stöder ”Mayors for Peace” kampanj. ITUC, en av världens största organisationer, representerar 170 miljoner arbetare inom 312 nationella organisationer i 157 länder. Och sist men inte minst!

I APRIL 2009 inledde 25 internationella vandrare från USA, Australien, Schweiz, Holland, Frankrike och Italien en 70-dagars vandring från Världshälsoorganisationen, WHO i Geneve till EU-parlamentet i Bryssel. Vandringen inkluderade

områden som omfattade hela atomindustricykeln från uranbrytning, anrikning, upparbetning, atomkraftverk, atomvapen till avfall. Vandrarna kommer att vandra igen år 2010 från Y12 atomanläggningen i Tennessee till New York och FN:s översynskonferens för ickespridningsavtalet.

FÖR ÖVER femtio år sedan varnade Albert Einstein för atomteknologins faror:

”Atomens klyvning har förändrat allt annat utom vårt tänkesätt och därför driver vi mot en katastrof utan motstycke.”

Låt oss hoppas att han hade fel! ●

Tjeckiens framgångsrika motståndskamp

Det tjeckiska folket har fört en enastående kamp som resulterat i att Obama dragit tillbaka sina planer på att upprätta en missilförsvarsbas i Tjeckien. Grundaren till organisationen Inga Baser (The No Bases Initiative) berättar här om tre års kamp mot USA:s missilsköld i centrala Europa.

text **IVONA NOVOMESTSKA**

I över tre år kämpade vi mot USA:s plan att etablera en missilförsvarsbas i Tjeckien. För första gången sedan 1989 växte det fram en bred folkrörelse i vårt land, trots regeringens försök att marginalisera, smutskasta och förlöjliga oss. Resultatet blev att basen snabbt förlorade sin trovärdighet och legitimitet i allmänhetens ögon. Intressant är att denna folkrörelse engagerade människor som ditintills inte varit aktiva i liknande frågor. Inga Baser-rörelsen omfattade många organisationer, bland annat kvinnoorganisationer som Centrum för genusvetenskap i Prag och Syd-Böhmska Mödrar (en organisation som kämpar mot kärnkraft).

DET KAN VARA lämpligt att helt kort beskriva den politiska situationen i vårt land. Samtalen med USA startade år 1999, då Tjeckien hade en socialdemokratisk regering, och fortsatte under följande socialdemokratiska regeringar. Men varken allmänheten eller politiker kände till dem, eftersom de fördes av en liten grupp inom försvars- och utrikesdepartementen. I juni 2006 hölls allmänna val som resulterade i jämvikt mellan de två blocken. Efter ett halvt års manipulerande tog en högerregering över med en osäker majoritet i parlamentet. Dagen efter att regeringen installerat sig, deklarerade de att officiella förhandlingar skulle inledas med USA om en militärbas. Vi reagerade omedelbart med en demonstration, följd av en större ett par veckor senare. Den parlamentariska oppositionen bestående av socialdemokrater och kommunister började också protestera. Regeringen försökte lugna ner det hela under den första hälften av 2007, men agerade klumpigt och arrogant. De retade upp invånarna i Brdyregionen, där basen skulle ligga, till den grad att borgmästarna och lokala politiker startade en proteströrelse som effektivt bekämpade regeringens propaganda.

USAS DÅVARANDE president George W. Bush kom på besök i juni förra året för att ge sitt stöd åt basprojektet och uppmuntra dem som var positiva till det. Dock misslyckades detta initiativ: supportrarna lyckades inte mobilisera allmänhetens stöd för basen, trots massivt stöd från etablissemang och media. Tvärtom kunde vi organisera en imponerande protest, trots att myndigheterna spelade oss en del spratt, som att vägra oss samlingslokalen vi bokat för vårt möte. George W. Bushs besök ägde rum i isolerade, starkt bevakade lokaler utan kontakt med befolkningen. Det var skillnad mot när Bush den äldre besökte landet 1990. Dessutom uppvisade de tjeckiska regeringsrepresentanterna sådan servilitet gentemot sin gäst att de i media utsattes för skämt som förföljt dem sedan dess.

FÖR ATT FINNA en väg ur den politiska knipan beslöt regeringen att hyra in ett marknadsföringsproffs, en man som var VD för brittisk-amerikanska tobaksbolaget. Det verkar som om de ansåg att erfarenhet av att sälja cigaretter skulle kvalificera för att sälja in en radarbas hos allmänheten. Hur som helst blev detta ytterligare ett misslyckande.

NU NÅGRA ORD om anti-bas rörelsen. För två år sedan lyckades vi att mobilisera opinionen genom att initiera en viktig offentlig debatt. Vi hade flera strategier, varav en var att kräva en folkomröstning om basen. Vi resonerade som så att eftersom frågan hade sopats under mattan tills efter valen året innan hade politikerna inte mandat att acceptera basen. Den enda demokratiska lösningen var en folkomröstning. Regeringen menade att parlamentet skulle besluta i frågan i hopp om att där kunna baxa igenom förslaget genom diverse påtryckningar.

Att den amerikanska regeringen åberopade behovet av att försvara demokratin i sina odemokratiska strävanden att skaffa sig en bas i landet är en paradox som heter duga.

”

VI KRÄVDE också konferenser och debatter medan vi organiserade demonstrationer, egna möten och utnyttjade internet för att sprida information. I maj 2007 höll vi en internationell konferens mot militariseringen av Europa. 16 fredsrörelser deltog, inklusive brittiska CND (Campaign for Nuclear Disarmament).

VI HAR ALLTID varit angelägna om att diskutera frågan om USA:s militärbas på ett rättframt och sakligt sätt. Många rationella argument kan användas emot basen, bland annat den negativa inverkan på omgivningens hälsa och miljö. Vi har dock från första början prioriterat tre huvudargument. Det första kan kallas det demokratiska argumentet. Att installera en utländsk militärbas i vårt land mot folkmajoritetens vilja är klart odemokratiskt. Vår regering använde sig upprepade gånger av odemokratiska metoder i sina försök att få igenom projektet. Att den amerikanska regeringen åberopade behovet av att försvara demokratin i sina odemokratiska strävanden att skaffa sig en bas i landet är en paradox som heter duga. Det kommer vi att minnas.

DET ANDRA argumentet har att göra med vårt lands självbestämmande. Vi ville helt enkelt inte vara ett redskap för USA:s globala politik, så ofta missriktad, inte minst under Bushregimen, utan att kunna påverka denna politik. Samtidigt utsatte vi oss för risken att bli ansvariga för aggression eller utgöra måltavla i en frontlinje attack.

DET TREDJE argumentet är kanske det viktigaste ur ett världspolitiskt perspektiv. Basen skulle kunna utlösa en ny och helt onödigt global konfrontation. Bara att saken diskuterades skapade nya spänningar mellan Ryssland och väst. Det var emot

vårt lands intressen, mot Europas och hela världens intressen att bidra till att starta en ny global konfrontation. Föreställningen om ”skurkstater” eller ”civilisationernas konflikt” är bara en förevändning för en sådan konfrontation.

TJECKIENS PROTESTKAMPANJ har spelat en mycket viktig roll. Den 17 september 2009 övergav President Obama den kontroversiella planen att bygga ett missil-försvarssystem i Europa. Det var en stor dag som innebär en nystart för internationella relationer, vilka de senaste åren förgiftats genom kontinuerlig upprustning och konflikter, med ensidiga aktioner och bristande respekt för vanliga människors vilja.

SOM VI SER det kommer det verkliga hotet från det militär-ekonomiska komplexet, från grupper som opererar utanför statlig kontroll och som skulle kunna eskalera internationella spänningar när som helst.

VI UTTRYCKER vårt fulla stöd för president Obama i sitt arbete för nedrustning.

KAMPEN HAR varit intensiv och har genomförts av många organisationer i Tjeckien och i hela världen. Vi hoppas att segern kommer att utgöra ett positivt exempel för andra rörelser i Europa och runt om i världen som kämpar emot militärbaser och militariseringen av vår jord. ●

Natos krigslekar i Norrbotten

Övre Norrland ska inte få bli Europas bakgård.

I Norrbotten pågår ett aktivt arbete mot att stora markområden upplåts för bland annat Natos militära övningar. Gun-Britt Mäkitalo från Kvinnor För Fred, Kiruna, beskriver processen.

Text GUN-BRITT MÄKITALO

I december 2003 fick Karl Leifland, minister i utrikesdepartementet, i uppdrag av regeringen att utreda möjligheterna att utveckla militära test- och övningsverksamheter för utländsk militär i framförallt övre Norrland.

UTREDNINGEN GICK under namnet Snö, Mörker och Kyla. I utredningen sades att flygövningsmöjligheterna i lufttrummet över Norrland till stora delar saknar motsvarighet i Europa. De enorma ytorna, den glesa befolkningstätheten och vinterhalvårets mörker skapar enastående förutsättningar och som övningsområde är lufttrummet mycket varierat och täcker i stort sett alla terrängtyper; flack, kuperad eller bergig terräng.

RFN (Robotförsökplats Norrbotten) VIDSEL, som ligger 10 mil väster om Luleå, erbjuder närmast unika möjligheter till test, utvärdering och utveckling av de mest kvalificerade flygburna vapensystem och farkoster. Här har till exempel roboten AMRAAM testats och sedan använts i Irak och Afghanistan. UAV, obemannade farkoster, har också testats här. Provpplatsen och kringliggande lufrum är en resurs med få motstycken i världen med sina 5000 kvadratkilometer och en landningsbana som är 2300m.

NATURRESERVATET "UDTJA" ligger inom provplats Vidsel och ändamålet med reservatet var just att bevara urskog och andra naturliga ekosystem i orört skick. Hur är detta förenligt med militär testverksamhet?

I SEPTEMBER 2004 fick vi, KFF (Kvinnor För Fred) Kiruna, höra talas om Snö, Mörker o Kyla. Vi blev ”topp tunnor” rasande och

började ta reda på vem vi skulle kontakta och vad vi skulle göra för att stoppa detta vansinne. Det var ingen som protesterade. Vi gjorde en enkätundersökning på höstmarknaden i Kiruna och fick 98 procent nej och 2 procent ja till att upplåta vårt län till internationella militärövningar. De 2 procent som svarade ja tyckte det var bra, för det gav arbetstillfällen. Även Karl Leifland gjorde en enkätundersökning. Han fick 75 procent ja 25 procent nej.

Vi gick till våra tidningar Norrländska Socialdemokraten och Norrbottens-Kuriren. De ställde upp på oss och skrev om våra protester mot att sälja ut vårt län till utländsk militär. Vi kontaktade och skickade tidningsartiklar till KFF Uppsala och KFF Riks som inte hade en aning om vad som försiggick i denna landsända. De skrev en uppmaning till dåvarande försvarsministern Leni Björklund och vädjade till henne om att ta sitt förnuft till fånga. Detta hände när vintermörkret börjat lägga sig och julstöket var i full gång. Beslut skulle tas den 15 december och vi i KFF Kiruna gick ut på torget på luciadagen den 13 december som luciatärnor med plakat och marschaller för att göra en sista protest. Våra fredsvänner i Stockholm stod på Mynttorget och protesterade samma dag.

ALLA PARTIER sa tyvärr ja. Övningarna började 2004 i liten skala men eskalerade. 2007 arrangerades på detta område ”Nordic Air Meet” Europas största flygövning med deltagare från Norge, Finland, Schweiz, Frankrike och USA invaderade vårt län. De utländska deltagarna var lyriska över det svenska lufttrummet.

MÅLET MED övningen var att öva taktik, procedurer med flygplan av olika typer och med olika kapacitet på sina vapensystem och att samtrimma en internationell sammansatt flygstyrka, att lära sig tanka i luften och att släppa bomber. I juli 2008 deltog Luleås flygflottilj F21 i en internationell flygövning i Nevada som gick under namnet ”Red Flag Nevada”. Här fick Carl Johan Edström i den svenska enheten fälla bomber med Jas Gripen.

Övningen gav uppenbarligen mersmak, för de höga svenska militärerna som var närvarande tyckte att Sverige och Norrbotten mycket väl kunde arrangera en liknande övning.

DENNA ÖVNING har vi nu sett i sommar i Luleå. Den 6-16 juni i år gick ”Loyal Arrow” av stapeln: en ren Natoövning som hade F21 som bas och styrdes från Bodö i Norge. 10 länder, 50 plan, 2000 soldater samt ett Brittiskt hangarfartyg som låg på internationellt vatten, kanske med kärnvapen ombord. Lågflyg, start och landning skulle övas från fartyget. Syftet med övningen var att träna Natos snabbinsatsstyrka ”Nato Response force” Scenariot var att icke demokratiska grupper ville komma åt olja och naturrikedomar när Arktis isar smälte.

VI I KFF Kiruna har känt oss ganska ensamma med våra protester men denna övning väckte många. Nätverket mot Nato bildades både i Luleå och i Stockholm. Tidningarna började skriva, folk skrev insändare, motståndet tog fart. Apellmöten hölls i Kiruna, Luleå och Stockholm och vi delade ut info om Loyal Arrow. Radio och TV uppmärksammade övningen och protesterna växte lavinartat. Den antimilitä-

ristiska gruppen Ofog, som vi samarbetade med, lade sitt årliga läger i Luleå.

ÖVNINGEN ”LOYAL ARROW” och Luleå fick stor uppmärksamhet i landet både med ris och ros. Många hade åsikter, affärs- och hotellägare klappade händerna, fredsrörelsen demonstrerade, och spelade gatuteater på torget.

JAG STÄLLER MIG frågan om inte Norrland är värt ett bättre öde än att bli ett krigsövningsfält? Hur bidrar man till fred och krishantering med dessa vapen? Hur påverkas miljön av alla dessa övningar? Hur provocerad blir Ryssland av Natos närvaro? Hur stor är kostnaden, har vi råd med detta?

VI I KVINNOR För Fred har nu förstått att vårt län har blivit mycket intressant ur militärstrategisk synvinkel: vi har ju dom stora befolkningsfria vidderna, Vidsel, Uranet och Rymdbolaget Esrange som samarbetar med Nasa. Vi har NEAT, North European Aerospace Test range, som sträcker sig mellan Vidsel och Kiruna samt närheten till Arktis. Om isarna smälter blir det huggsexa om rikedomarna.

Jag är rädd att det blir som i Nordnorge, där Nato tagit allt mer plats. På en del håll har folk fått flytta från sina hus.

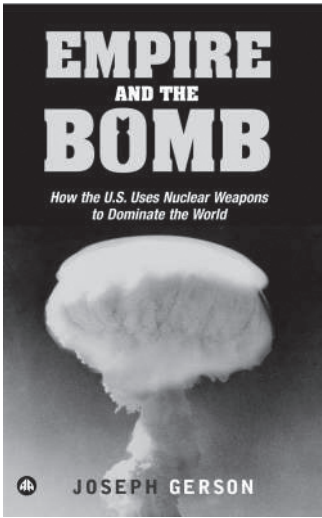
ÖVRE NORRLAND ska inte få bli Europas bakgård. Vi vill behålla Norrbotten som ett av Europas främsta rekreationsområden. Vi vill att folk ska kunna komma hit och njuta av tystnaden, av våra vackra fjäll och enorma vidder. ●

Imperiet och bomben

Hur USA använder kärnvapen för att dominera världen

JOSEPH GERSON
PLUTO PRESS

Joseph Gerson, ledande amerikansk kärnvapenexpert och fredsaktivist, förklarar i sin bok varför atomvapnen först skapades och användes vid andra världskrigets slut, och hur USA använder dem idag för att befästa sitt globala herravälde. Han avslöjar och dokumenterar på vilket sätt och av vilka skäl USA vid ett tjugotal tillfällen under kalla kriget hotat med att använda sina kärnvapen mot bland annat Sovjetunionen, Kina, Vietnam, Nordkorea och länder i Mellanöstern och hur sådana hot fortsatte under presidenterna Bush den äldre och Clinton och vidare under George W. Bush.

VI KAN VARA mer eller mindre medvetna till vardags om att kärnvapenländerna dominerar världen. Mycket som sker sker i hemlighet, därför är det ytterst värdefullt att få en beskrivning av hur kärnvapeninnehav har styrt de större konflikterna i världen sedan Hiroshima, bland annat Koreakriget, Kubakrisen, striden med Kina om Taiwan, Mellanöstern - Israel, Libanon, Irak och Iran, och i förlängningen den oundvikliga spridningen av kärnvapeninnehav, senast till Nordkorea. Här får man chansen att fördjupa sin förståelse av hur dubbelmoralen växer fram som innebär att vissa länder har rätt att inneha massförstörelsevapen, andra inte, baserad på den förenklade världsbilden att vi har rätt: "we are the good guys". Motståndaren utgör de onda krafterna, "the axis of evil". När lär man sig att säkerhet inte kan åstadkommas genom militärt övertag? Världen har varit ytterst nära ännu en kärnvapenkatastrof. "There is no use in having a lot of stuff and never being able to use it", som den amerikanske utrikesministern John Foster Dulles uttryckte sig i samband med konflikten kring öarna utanför Taiwan 1955.

HUR KOMMER det sig att motståndet inte är starkare mot denna helt oacceptabla världsordning? Hur kommer det sig att det största miljöhotet av alla, kärnvapnen, tar så lite plats i dagens debatt om klimathoten mot vår planet? Gerson kartlägger

det starka motstånd som trots allt finns och funnits, initiativ från kända personligheter, vetenskapsmän, politiker och generaler, organisationer som kämpar, demonstrationer som ägt rum. Vilka strategier kan vara framgångsrika framöver? Nedrustningskonferenser har avlöst varandra, men nyckelåtagandet i paragraf VI i icke-spridningsavtalet från 1968, att med ärligt uppsåt börja förhandla om avskaffande av kärnvapen negligeras av alla kärnvapenmakter. Dessa avtal följs upp vart femte år, men har inte minst vid de två senaste tillfällena saboterats av USA. År 2010 har världen en ny chans att kräva att kärnvapenmakterna ratificerar avtalet och gör allvar av löftet att befria oss från detta det största hotet mot mänsklighetens överlevnad.

BOKEN ÄR tätt skriven och väldokumenterad, samtidigt som fredskämpens engagemang ger liv åt alla skeenden som klarläggs och fakta som radas upp. Synd bara att boken enbart finns att läsa på engelska. Vi har förmodligen alla till mans en och annan angelägen bok i bokhyllan, till och med på nattduksbordet, som väntar på att vi ska ta itu med dem. Här föreslår jag ytterligare en. Lägg den gärna överst!

IANTHE HOLMBERG

Sammanflöden

JONAS SJÖSTEDT
H:STROM – TEXT & KULTUR

Svenska deckardebutanter är sällan något att hurra för. Texten är ofta torfig, och innehållet alltför konstruerat. Men Sammanflöden av Jonas Sjöstedt blev en positiv överraskning. Jag känner Jonas som en duktig och karismatisk politiker. Här debuterar han som författare, och det gör han med den äran. Detta är en välskriven och mycket realistisk deckare. Handlingen äger rum i EU-parlamentet, i den vänstergrupp där Jonas satt som representant för vänsterpartiet. Några av bokens personer är bara nöd-

torftigt kamuflerade, men de flesta beskrivas med sympati. Mannen som mördas i första kapitel är till exempel en politisk motståndare, en hederlig tysk kristdemokrat som blir dräpt eftersom han vägrar ta emot mutor. Bortsett från att vi får en initierad skildring av livet i EU-parlamentet, med möten och kompromisser, handlar boken om handeln med miljögifter som dumpas i Afrika och som gör att människorna där blir sjuka och dör. Vi vet ju att detta händer, och att girigheten i vissa fall är ofattbar. Jag tror dock inte att det hittills har lett till mord, men korruptionen som skildras stämmer säkert med faktiska förhållanden.

AASE BANG

Från Venus till Mars

EU:s steg mot militarisering av rymden

FRANK SLIJPER
TNI

Kan man tänka sig ett mer skrämmande framtidsscenario än en Natobas på månen, med skjutglada amerikanska soldater på jakt efter terrorister eller "onda" stater? FRANK SLIJPER, nederländsk ekonom och fredsforskare, visar i denna lilla skrift på 46 sidor hur EU ökar sin krigsberedskap. Målet är att få 60.000 man på benen inom 60 dagar, med stöd från flyg och sjöstridskrafter. För att inte verka för aggressiva, talar man i EU om "säkerhet" i stället för "militarism". Det senaste decenniet har vi sett en ny kapplöpning i rymden som kan leda till krig. Kinesiska och amerikanska prov med anti-sattelitvapen har visat att den fredliga användningen av rymden allvarligt hotas. Ännu har inga vapen placerats ut, men navigations- och observationssatelliter spelar en aktiv roll i många slags krigföring, från spionage och kommunikation till ledning av missiler och krigsförnödenheter.

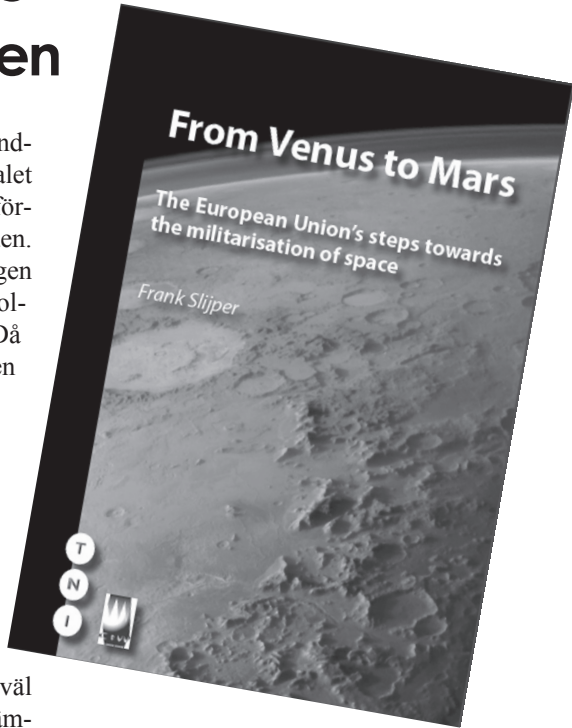
EU BÖR uppmuntra och driva förhandlingar, helst inom FN, för att stärka avtalet om fredlig användning av rymden och förhindra att vapenkapplöpningen i rymden. Men tyvärr blir den civila användningen av rymden ersatt av initiativ för att involvera militären i Europas rymdpolitik. Då blir EU delaktigt i den växande risken för vapenkapplöpning i rymden.

SÅVÄL STORFÖRETAG som militär är pådrivande bakom den här utvecklingen. Faran är att militären och industrin tar över det verkliga och nödvändiga behovet av civila satelliter.

SLIJPERS SLUTSATSER är mycket väl underbyggda, med fotnoter och skrämmande citat av amerikanska befälhavare. Tyvärr är häftet inte översatt till svenska, och det är skrivet på en ganska krånglig engelska.

(Kan laddas ner gratis från internet.)

AASE BANG

Klockan 21:37

KARIN ALFREDSSON
DAMM FÖRLAG

Författaren och journalisten Karin Alfredsson har bra på fötterna i ämnen och länder hon skriver om. Väl påläst och driver kampen för kvinnors ställning på ett välformulerat och roligt sätt. Karin Alfredsson presenterade läkaren Ellen Elg i den prisbelönta 80 grader från Varmvattnet. I nästa bok, kvinnorna på 10:e våningen, arbetade Ellen i Vietnam, med samma glöd och patos. Nu har den tredje Ellen-boken till min stora glädje utkommit. Genom psykologiskt och tekniskt kunande blir figurerna i denna deckarthriller snabbt läsarnas bekanta. Ellen, maken

Björn, adoptivdottern Nadja och den nye telningen Nisse. I brev från 60-talets Sverige möter vi stämningen när svenska kvinnor åkte till Polen för abort, som då var förbjudet i Sverige. Två kvinnor utväxlar erfarenheter, mest Misse, som också åker till Polen. I Polen av idag råder totalförbud mot abort. Inte ens skäl som våldtäkt, incest eller sjukdom rubbar påven. Påven vill ha alla barn. En stark katolsk kyrka hotar och straffar. Holländska kvinnor kommer båtledes till kvinnors hjälp på internationellt vatten och Ellen lämnar mammaligheten för att bistå. Här finns även polskt vardagsliv med religiösa tabun och lidande för till exempel Teresa och Agata, där de dock kan le åt

skämt om Jesu möjliga nationalitet. Mexikan, italienare? Eller var Jesus en kvinna som försökte göra sig hörd bland en massa män som inte lyssnade? Det är spänning, brott och straff blandat med doften av den polska nationalrätten bigos. Med små antydningar och bilder levandegörs personerna. Verkligheten gestaltas, vävs in i helheten och i slutet faller allt på plats. En rätt sorglig plats, då författaren dessutom påpekar att allt viktigt i boken är sant och likheter med verkligheten är avsiktliga. Desto viktigare då att visa fram det och översätta boken till många språk, till exempel polska.

KARIN LENTZ

BOKTIPSET

THE GRAND CHESSBOARD: American Primacy and Its Geostregetic Imperatives (Basic Books) av ZBIGNIEW BRZEZINSKI, tidigare ationell säkerhetsrådgivare till president Carter och idag säkerhetsrådgivare till president Obama.

Svenska Kvinnors Vänsterförbund

SKV är partipolitiskt obundet och verkar för ett demokratiskt samhälle med en ekonomi som inte bygger på profit utan på människors behov. Ett samhälle fritt från alla former av förtryck.

Förbundet bildades i mars 1914, ”spontant som en folksång”, enligt Elin Wägner. Läkaren Ada Nilsson tog initiativet, hon ville mobilisera kvinnor mot den rådande krigshysterin (första världskriget startade i augusti) och för rösträtt för kvinnor.

När kvinnorna fick rösta 1921 valdes två av förbundets medlemmar, Elisabeth Tamm och Kerstin Hesselgren, in i riksdagen. För att utbilda kvinnorna för sitt nya samhällsansvar startades Kvinnliga Medborgarskolan på Fogelstad (1925-54). Där samlades kvinnor ur olika samhällsklasser. ”När jag kom till Fogelstad var jag ingen, när jag cyklade därifrån var jag en människa”, sade någon.

År 1931 ändrades namnet från Frisinnade Kvinnor till Svenska Kvinnors Vänsterförbund. Mellan 1923 och 1936 utgavs tidningen Tidevarvet med Elin Wägner som redaktör. Tidevarvet tog klart avstånd från nazismen, förordade en human flyktingpolitik och tog 1936 initiativet till ”Kvinnornas vapenlösa uppror mot kriget”.

Efter krigsslutet anslöt sig SKV till Kvinnornas Demokratiska Världsförbund. Det kalla kriget ledde till misstänkliggörande av allt fredsarbete, men SKV vände sig såväl mot rasismen i USA som mot

stalinismen i Sovjet. Medlemskapet i KDV var viktigt för att ”bygga broar och främja samarbete mellan kvinnor i öst och väst”.

På 1950-talet deltog SKV i namninsamlingen mot svenskt atomvapen. SKV har ända sedan dess aktivt arbetat för internationell solidaritet. Idag har vi projekt för att stödja kvinnor i Indien, Liberia och El Salvador.

SKV kräver sex timmars arbetsdag. Förbundet kämpar för lika lön och högre kvinnolöner. Kampen för jämställdhet på alla områden fortsätter.

Genom KDV har vi nära kontakter med världens kvinnor. Vi deltog i KDV:s kongress i Venezuela 2007. Vi är också en del av Världskvinnomarschen, vi ordnade en norsk-svensk marsch till Morokulien 2005. På våra seminarier deltar ofta utländska gäster.

Fredsarbetet har fortfarande högsta prioritet. Internationella Kvinnodagen introducerades av SKV i Sverige och fortfarande firar vi den varje år.

SKV:s tidning Vi Mänskor har utkommit sedan 1947.

STOCKHOLM

Tegelviksgatan 40,
116 41 Stockholm
Tel: 08-640 92 05
skvstockholm@telia.com

ORUST

Erni Friholt
Torget 1, Stocken,
474 92 Ellös
Tel: 0304-512 15

OLOFSTRÖM

Gunnil Bengtsson
Övre Brogatan 43 A,
293 36 Olofström
Tel: 0454-42 814

KARLSTAD

Aase Bang
Herrgårdsgatan 12,
652 24 Karlstad
Tel: 054-18 99 61

ÖREBRO

Karna Lindén
Mejramvägen 5,
702 18 Örebro
Tel: 019-33 24 05

GÖTEBORG

Linnégatan 21 B,
413 01 Göteborg
Tel: 031-14 40 28
skvgoteborg@telia.com

LUND

Bodil Nilsson
Törnsångarevägen 32,
247 35 Södra Sandby
Tel: 046-18 99 19

KARLSHAMN

Maj-Lis Jönsson
Holländarevägen 146,
376 37 Svängsta
Tel: 0454-32 80 85

PITEÅ

Mari-Anne Kristiansen
Strandvägen 5,
941 53 Piteå
Tel: 0911-688 51

UMEÅ

Margareta Henriksson
Biologigränd 38,
907 32 Umeå
Tel: 090-19 35 54

Läs mer om SKV på hemsidan www.skvbloggen.wordpress.com

BLI MEDLEM I SKV!

postgiro 50 50 95-0
skvgoteborg@telia.se
telefon: 08-640 92 05
031-14 40 28

HÖSTBUDGETEN – INGET FÖR VANLIGT FOLK

Jag lyssnar på telefonväkteriprogrammet med finansministern efter budgetdebatten i riksdagen. Den första frågan är från en kvinna som varit arbetslös i tre år: Hur blir det fler jobb genom att ett fjärde jobbvadrag betalas ut till dem som redan har arbete?

ANDERS BORG förklarar att undersökningar visar att på sikt blir det fler permanenta jobb om folk har mer pengar att spendera. Kvinnan förstår ändå inte sambandet fast hon låter intelligent och ber honom ta om sin förklaring. Det gör Anders Borg tålmodigt. Kvinnan förstår fortfarande inte och jag har en känsla av att det var ganska många med mig som starkt sympatiserade med henne.

TIO MILJARDER ytterligare till dem som har jobb och redan gynnats av de tidigare jobbskatteavdragen. (Min dator gillar inte ordet jobbskatteavdrag. Jag får ett rött vågigt streck under. Det måste vara något lurt med det). Det är fler som ringer in och undrar: Om man ska få så många jobb som möjligt för tio miljarder kronor, nu, när det är kris, är det bästa inte att förhindra att folk överhuvudtaget blir arbetslösa? Man har hört under dagen att offentliga sektorn, allt det viktiga med vårdcentraler och sjukhus, omsorg om de äldre, skolan och förskolan, där hotar nedskärningar med 60 000 anställningar

(enligt Konjunkturinstitutet) på grund av krisen. Det är otroligt många, de flesta kvinnor. Vart ska de ta vägen? Ska alla få en dyr jobbcoach som lotsar dem vidare? Varför inte istället ta de tio miljarderna och rädda i alla fall 20 000 av dessa jobb, det skulle pengarna räcka till. Och tänk om de tre tidigare jobbskatteavdragen satsas där hade man inte behövt säga upp någon försköllrare, specialpedagog eller undersköterska överhuvudtaget. Större barngrupper, sämre vård, fler arbetslösa mot några tusenlappar i plånboken? Det inte så ”vanligt folk” vill ha det, en svårdefinierbar kategori människor verkar det som. 90 procent vill hellre satsa på kvaliteten och service än få skattesänkning, enligt en undersökning.

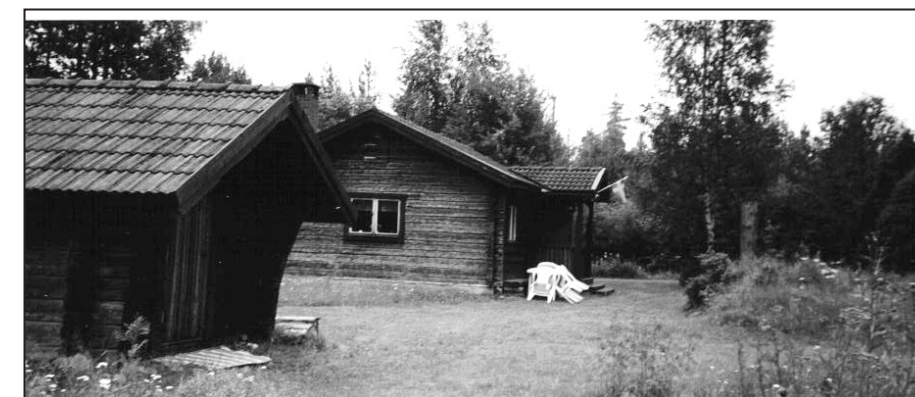
REGERINGEN VILL stimulera efterfrågan, vilket ger jobb, säger Anders Borg. Därför sänker vi skatter för vissa så att de får mer pengar över att handla för. Fast så enkelt uttryckte han det inte – den snabba, finanspolitikerjargongen gör att det inte är så lätt för vanligt folk att hänga med. Men jag tänker så här: om jag hade det ganska gott ställt och fick några extra tusenlappar skulle jag passa på att amortera av lite på mina lån – det rådet ger familjeekonomerna. Och dom pengarna skulle inte skapa någon efterfrågan på varor och tjänster.

Kenneth Galbraith, den kände amerikanske ekonomen, som blev gammal och klok, menade att om man vill stimulera ekonomin, bör man se till att de fattigaste i samhället, de som har minst får mest pengar. De har så eftersatta konsumtionsbehov att alla pengarna omgående rinner iväg ut i samhället och effektivt hjälper till att sätta fart på ekonomin. Knappast den lutherska arbetslinjen som regeringen förordar.

JU MER DET lönar sig att jobba, desto mer jobbar folk, säger Borg också. Kanske folk istället resonerar som så att nu kan jag ta det lite lugnt och jobba lite mindre, ha tid för familjen, eftersom vi har fått lite extra slantar. Det kan vi kosta på oss nu. Men ju mer det lönar sig att arbeta desto fler kommer också i jobb, enligt Borg. Det blir så dålig a-kassa, eller ingen alls, av att leva på socialbidrag, medan de med jobb får allt fler tusenlappar att strö omkring sig, att man anstränger sig extra för att få ett jobb. Man kanske inte har ansträngt sig tillräckligt innan, utan suttit och väntat på ett jobbskatteavdrag för att sätta lite fart. Och då får man ett jobb! Kan tänka att det blev en tröst för kvinnan som ringde in till finansministern.

**IAN THE HOLMBERG,
ORDFÖRANDE SKV**

HYR EN VECKA I GESUNDA NÄRA SILJAN I DALARNA

För semester och mindre konferenser. Fyra fasta bäddar plus två extra, samt lillstuga med två bäddar. Storstuga med öppen spis, kök, lättskött med kyl och frys, dusch, toalett, varmt och kallt vatten. Medtag sänglinne och handdukar.

Pris: 2.000 kr/vecka för medlemmar i SKV. 2.500 kr/vecka för icke medlemmar.

Bokning: 08-777 60 25, 070-728 37 88, 08-649 30 18

Posttidning B

Returadress:

SKV

Linnégatan 21 B

413 04 GÖTEBORG

BEGRÄNSAD

EFTERSÄNDNING

Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen med
nya adressen på baksidan

vi människor
på måttet

www.vimanskor.se